

vsem jasno, toda z nezaupanjem smo vzeli to vest na znanje.

Ako se je morda zasledoval z bavar-skimi četami kak drug namen, potem bi se ne mogli načuditi v današnjih razme-rah brezmejnih nemški predržnosti, ki bi se mogla primerjati samo še madžarski.

Naša Koroška, ta posvečena zemlja, kjer je tekla zibelj slovenske kulture, kjer stoji Celovec, ki je bil svojčas središče našega narodnega gibanja, kjer je v oni idealni dobi deloval cvet slovenskega razumnosti, ki je dajal pravec narodne-gibanju po vsej Sloveniji — ta Koroška naj bi prišla pod zaščito rajhovskih čet!

Proti taki nakani bi se bili seveda najodločnejše uprli, pa so Bavarci sami brez protesta odšli.

Smešno je sicer bilo, ko se je hotel oni dan madžarski delegat pri franco-skem generalu Franchetu d'Esperayu ne-kaj pregovarjati glede ogrskih Rumunov in Jugoslovancev ter se pri tem skliceval na to, da je Ogrska nevtralna, nakar je dobil edino pravičen in umesten odgovor: »Kaj nevtralni! Poraženi ste! Treba mi je dati samo migljaj, in Jugoslovani, Čehi in Rumuni Vas strejo v prah!« In kaj je govoril še pred nedavnim časom Jugoslovonom grof Tisza? Vsi se spominjamo njegove presmele, smešne grožnje, da bodo Madžari, preden sami poginejo, imeli še toliko moči, da nas strejo (zer-malmen). Ironija usode!

Ali morda Madžari poizkušajo ures-ničiti Tiszovo grožnjo samo v Medži-murju?

In prav isto velja in nič manj smeš-no ni, ako bi se hoteli Nemci pregovar-jati z nami glede Koroške. Tudi njim ve-lja Franchetov odgovor.

Da so nekateri koroški Nemci, kate-rih očetje so bili vsi Slovenci, pozdrav-ljali nastop rajhovskih čet na Koroškem, je pač višek nemške smelosti.

Menda nam ni treba klicati v spo-min, kaj so vse počenjale rajhovske čete v zvezi z madžarskimi na jugoslovans-kem ozemlju, v Srbiji. Ne bomo pozabili, da so Nemci in Madžari morili neoboro-ženo srbsko civilno jugoslovansko ljud-stvo, da so onečali in klali jugoslovans-ke žene in otroke.

Vsa ta grozodejstva se morajo spravi-ti na dan na mirovni konferenci, da jih zve ves kulturni svet.

In s takimi četami so hoteli baje vzdržavati mir in red v staroslovenskem Korotanu!

Mi samo vprašamo: Ali sta vredna taka naroda, kakor sta nemški in madžar-ski, ki sta rodila take oficirje in tako vo-jaštvo in njihovega zagovornika grofa Tiszo, da se jima žrtvuje samo ena ko-roška ali ogrsko-slovenska vas, da, samo en jugoslovanski človek, samo ena sed slovenske zemlje, da bi ugodili njunim narodnim aspiracijam in želji po razširje-nju ali obdržanju njihove krivične po-sesti?

Nikdar ne! Nemci in Madžari naj ni-kar ne izkušajo netiti odpora Jugoslova-nov in jim s tem klicati v spomin madžarskih in nemških grozodejstev! Odpor izzove osveto, in ta bi morala biti strašna!

Zanje veljajo besede francoskega ge-nerala in te naj zapišejo z velikimi čr-kami na naslov knjige zgodovine, ki se pričinja s popolnim porazom Nemčije in Ogrske!

Krekov načrt o novi šoli.

»Slovenec« z dne 5. t. m. prijavlja članek pod naslovom »Dr. Janez Ev. Krek o ureditvi jugoslovanske države«, ki pravi uvodoma: V zagrebških »Novinah« priobčuje intimen prijatelj pokojnega dr. Kreka naslednji znameniti članek... Potem navaja članek Krekove misli, ki jih je razvijal pred dvema letoma, išoč v Zagrebu informacij o položaju. Krek je pripovedoval svojem prijatelju, kako bi on uredil bodočo državo SHS. Dotaknil se je vseh vprašanj, ki prihajajo tukaj v poštev, torej tudi šolstva ni mogel pre-zreti. Potem, ko je razpravljal o central-nem parlamentu, o narodno-politični in socialno-politični zbornici, o njih politič-nih in ekonomskih momentih, o kulturnih tendencah in o občinah, nadaljuje: »To bi bile najglavnejše poteze državne uredbe. Sedaj naj jih pa pojasnim na zgledu. Vze-mimo šolstvo, ker je le, to za nas naj-ementnejšega pomena. Centralni parla-ment izda zakon: vsak otrok od 7. leta dalje mora obiskovati ljudsko šolo, dokler je ne dovrši. Potem ugotovi zakon orga-nizacijo ljudske šole, odredi minimum znanja, ki ga mora imeti vsak državljani iz vsake stroke, zlasti mora biti v vsej državi enoten pouk o narodnih in držav-ljanskih pravicah in dolžnostih, končno kdo sme snovati šole, t. j. sme jih vsa-

kdor, ki se drži tega zakona. Dolžnost snovati ljudske šole, ako jih še ni, imajo občine. Da li naj bo šola konfesionalna, interkonfesionalna ali akonfesionalna, od-ločajo starši otrok in to po belgijskem šolskem sistemu, ki nam more, nekoliko popravljen, služiti v zgled.

»Občina naj ta šolski zakon svobod-no aplicira. Ustanovi naj konfesionalno ali nekonsfesionalno šolo — kakršno hoče. O tem odločuje njen zastop. Cim več svobode, ker so nas doslej paragrafi strahovito dušili! Tudi srednje šole bi vzdržavale občine, toda z državno, ozi-roma pokrajinsko pomočjo, ki bodi zopet določena po glavah dijakov. Vse gospo-darsko šolstvo bi bilo v glavnem v kom-petenci pokrajine, ki bi se mogla spora-zumeti tudi z občino ali drugo institucijo in ji dati v to svrhu podporo. Vseučilišča bi financirala država. A nihče ne bi smel braniti, da se osnujejo tudi zasebne srednje šole in zasebna vseučilišča. Se več, ustanovitelj bi mogel zahtevati za šolo tudi državno, oziroma pokrajinsko podporo, ki bi se mu dala po enakem na-celu kakor občinska za ljudsko šolo.«

»Imeti moramo svobodno tekmo za vse kulturne nazore, vse stranke, vse or-ganizacije. In kdor je sposobnejši in de-lavnejši, naj zmaga!«

»Vsi ne bi soglašali z vami, posebno v poslednjem,« pripomni dr. Kreku.

»Vem, koga mislite,« pravi doktor. »Toda ti ljudje ne upoštevajo, da pri nas noben paragraf ne bo rešil cerkve in nje-ne organizacije, ako njeni duhovniki in lajki ne bodo živeli in delali, kakor tre-ba. Znano vam je, da sem rebus sic stan-tibus zagovornik ločitve cerkve od drž-ave. Dovolj so me zaradi tega napadali. In imajo zase mnogo logičnih in teolo-ških argumentov. Toda zame je logika razvoja in življenja, ki v resnici ne na-sprotuje katolicizmu. Sicer pa kakor Rim hoče! On hoče konkordat, torej ga hoče-mo tudi mi. Katoliška cerkev mora ka-kor pravoslavna imeti v bodoči državi javnopravni značaj; nadalje ne sme biti državne cerkve. Vsem verskim družbam sploh se mora dati popolna avtonomija, a država naj se čim manj vtika v njihove posle.«

Ti nazori dr. Kreka imajo svoje za-govornike in svoje nasprotnike. Zagovor-nikom polaga dr. Krek sam utemeljitev v usta, nasprotniki pa se opravičeno boje, da izgubi šola na svoji enotnosti, na tem-eljitosti svoje organizacije, na nemote-nosti in neodvisnosti svojega delovanja — torej na svojem bistvu in smotru — ako jo dobe občine v roke. Potemtakem utegne šola zabresti v še večjo nesamo-stojnost in odvisnost, nego jo uživa dan-es: pomaknil bi se ves učni in vzgojni aparat nazaj in navzdol, namesto da bi se pospel naprej in navzgor. Šoli bo treba trdnega temelja v državnem zakonu in poskrbeti bo dalje treba, da ne bo mo-gel vsakdo tresti in majati na zgradbi, ki jo naj sezidamo v zavetje in porast kulturni sili naroda!

Preden porečemo zadnjo in zrelo besedo, bo treba resnega preudarka, da ustvarimo v resnici nekaj lepega, dobrega in trajnega. Vsak, kdor se zanima za to vprašanje, ki je po Krekovi besedi za nas najementnejšega pomena, gotovo stori svojo dolžnost z nasveti in dokazi, da napravimo čim popolnejše delo, kakršno bo moglo in moralo služiti samo vsestran-skim koristim našega naroda!

Iz naše organizacije. Skupne zadeve.

Iz naše Zaveze.

Vse Zavezino članstvo opozarjamo na zadnji poziv, ki je priobčen v posebnem izdanku našega lista z dne 4. t. m. Delajte! Poročajte!

Razposlali smo tiskovine, ki jih ome-nja poročilo s prve vodstvene seje v točki 10. (Glej »Učit. Tov.« z dne 4. t. m.) Pri izpolnitvi tiskovin se ravnajte po tamkaj natisnjenem navodilu!

Obenem smo razposlali tudi tisko-vine, ki so namenjene našim listom. Vr-nite jih izpolnjene v dokaz izvršenega uspešnega dela! Uvažujte naš poziv!

Vodstvo Zaveze.

Slovenska Šolska Matica.

Kdor se še ni javil za člana, naj sto-ri to zanesljivo še tekom tega meseca. —

* Belgijski šolski sistem je danes najnaprednejši: snovati šole more pod zakoniti kavelami vsak, kdor hoče; vsak roditelj more vpisati svoje-ga otroka, v katero šolo hoče; pred vpisom mora za vsakega otroka dvigniti na občinskem glavar-stvu bon, ki pooblašča ravnateljstvo šole, da za-hteva od občine ka otroka določeno plačo. Bon pri vpisu izroči ravnatelju šole. Ravnatelj vseh šol izroči nekaj dni po vpisovanju bone občinske-mu poglavarstvu, ki jim porem iz občinskega pra-čuna za vsak bon prizna določeno vsoto, ki od-pade na vsakega otroka.

Članarino po 4 K naj pošlje vsakdo sam naravnost Slovenski Šolski Matici v Ljubljano, ako je ni že izročil svojemu poverjeniku.

Društvene vesti.

+ **Deželno slovensko učiteljsko društvo** v Ljubljani odgovarja na razna vprašanja, ali so naše organizacije na delu; bodo-li storile svoje dolžnosti; nastopno: vse se neprestano seje odbora Dež. slov. učit. društva. Stopili smo v stik s Slo-mskovo Zvezo, katere vodstvo pa je za 14. november sklicani občni zbor odpove-dalo, oziroma ga odložilo na nedoločen cas. Važna skupna seja obeh dež. učit. or-ganizacij je sklicana na nedeljo, dne 17. nov. ob 10. uri dop. Takrat pridemo do definitivnih sklepov o zadevah, ki so označene v Spomenici narodni vladi SHS. — Učiteljstvo naj le pomirjeno pričakuje novih ukrepov, ki jih storita skupna odbora!

+ **Pedagoško društvo v Krškem** je zborovalo dne 2. t. m. Na zborovanju so bile enoglasno sprejete sledeče resolucije:

1. Računajoč z dejstvi, naj učiteljstvo na vseh šolah, kjer se je poučevala nem-sčina, ta pouk tako ukine dotlej, da izide-jo v tem oziru natančnejša navodila. Čn kdo izmed roditeljev zahteva za svojega otroka pouka v nemščini, naj si istega preskrbi privatnim potom. Ure, ki so se doslej uporabljale za pouk v nemščini, naj se v prihodnjih mesecih, v kolikor je na dotični stopnji mogoče, porabijo v to, da seznamimo našo mladino z našo nesrečno zgodovino in našo novo domovino. Kar prestaja časa, ga uporabimo v poglobitev glavnih predmetov. Sole in razredi, ki so imeli izključno nemški učni jezik, na ob-drže nemščino do nadaljnjih odredb kot predmet. Vsi drugi predmeti naj se pouču-jejo v materinščini.

2. Učiteljstvo naj v prihodnjih dneh skrbi, da se naše Vstajenje vsepovsod proslavi kolikor moči slavnostno in do-stojno. Povsod naj sodeluje šolska mla-dina pod vodstvom učiteljstva, ker je to najboljše vzgoja narodnosti. Kjer je mogo-če, naj učiteljstvo sporazumno z duhov-ščino prireja predavanja o Jugoslaviji, o naši žalostni preteklosti in o naši prihod-nosti.

3. Učiteljstvo, zlasti šolski voditelji, naj na vseh šolah delujejo na to, da se v teh dnevih vstajenja zedinimo in pustimo neplodni prepri, ki je učiteljstvu rodil le gorje in mu pokopal ugled v prilog politič-kim strankam. Strmimo svoje vrste, po-dajmo si roke in se združimo v naši Za-vezi!

4. Z ozirom na to, da je bila šolska izobrazba obrtniških vajencev še pred vojno jako pomanjkljiva, da se je ta v štiri-letih letih vojne popolnoma zanemarila, da mora imeti obrtnik tudi dobro šolsko izo-brazbo, zahtevamo, da se vse obstoječe obrtne nadaljevalnice odpro in se osnu-jejo nove povsod, kjer so za to dani po-goji.

5. Glede na učiteljsko izobrazbo za-htevamo: a) predpogoj za sprejetje na u-čiteljska je meščanska šola; b) učitelji-šče naj se razširi vsaj za en razred navz-goraj; c) na vseučiliščih naj se osnujejo dveletni tečaji za učitelje, ki že imajo u-sposobljenostni izpit za ljudske šole. Po obisku se sme dotični učitelj javiti, da na-pravi izpit za meščansko šolo; d) za vo-jake pripravnike, ki so po dveh, oziroma treh letih napravili zrelostni izpit, naj se osnujejo na učiteljskih dveletni oziroma enoletni tečaji. Pripravniki, vojniki dobijo za obisk teh tečajev primerno podporo; d) častna dolžnost vsakega učitelja je, da se vsestransko nadalje izobrazuje.

6. Dosedanji okrajni šolski nadzorniki niso vršili povsod svoje naloge v prid šoli in učiteljstvu. V prihodnje naj bodo nad-zorniki res svetovalci učiteljstvu in ne strahovi. Izbrani naj bodo izmed najbolj-ših med ljudskim učiteljstvom — če le mogoče — dotičnega okraja. Njih imeno-vanje naj se izvrši potom volitev ali pa vsaj z jasnim razpisom, ki se ga lahko po-služi vsakdo izmed učiteljstva. — Vsak nadzornik bodi učiteljstvu svetovalec, ne pa pisar na okrajnem glavarstvu. V ta namen naj se mu prideli potrebni tajnik.*

7. Učiteljstvo krškega okraja z nav-dušenjem pozdravlja Lex magistris — za-kon o občinskem tajništvu in šolski kmetiji — in pozivlja Zavezo, da zastavi vse sile v doseg tega zakona, ki bo popolno-ma predrugačil stališče učiteljstva med narodom na kmetih!

+ **Učit. društvo za ptujski okraj** zbo-ruje v četrtek, 14. novembra t. l., v okoliški šoli v Ptuj ob 10. Dnevni red: 1. Či-tanje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Dopisi. 3. Poročilo o Zavezinem delegacij-skem zborovanju. 4. Slučajnosti. Z ozirom na važnost zborovanja, pričakuje obilne udeležbe odbor. — Aproximacija bo za november tudi za ta dan pripravljena.

+ **Učiteljsko društvo za konjiški okraj** zboruje v četrtek, dne 28. novembra t. l., ob 10. uri predpoldne v okoliški šoli v Konjicah po sledečem vzporodu:

1. Nagovor predsednika.
2. Došli dopisi.
3. Poročilo o deleg. zborovanju Za-veze v Ljubljani. (Pleško.)
4. Tajnikovo poročilo.
5. Blagajnikovo poročilo. (Pregledo-vanje računov.)
6. Volitev novega odbora.
7. Slučajnosti.

Tovariši, tovarišice! Zborovanje je važno, udeležite se ga v polnem številu! Ob tej priliki se naj plača zaostala članarina in prispevki za učiteljski pod-porni sklad.

Predsednik: Ferdo Bobič s. r.
Tajnik: Franc Golež s. r.

Kronika.

= **Republika?** Pod tem naslovom piše »Napreč«: »V sedanjem političnem preporodu se pojavljajo najrazličnejše struje, ki zastopajo svoja načela glede na obliko novih in starih držav. Tudi Jugoslovani se bavijo z vprašanjem, kakšno obliko naj dobi Jugoslavija: monarhično ali republikansko. Za nas v tem pogledu ni vprašanje nobena uganka, ker so so-cialni demokrati vedno za čim svobodnejšo obliko države. Da je republika mnogo boljša oblika kakor monarhija, mora vedeti že pač vsak politični abecedar. — Ze na tivolski in pozneje belgraj-ski konferenci so se zavzemali jugoslo-vanski socialni demokrati za zvezno re-publiko balkanskih Slovanov, oziroma balkanskih narodov, ker bi le taka oblika v sedanjih razmerah imela potrebno živ-jensko silo ter obenem nudila zvezanim narodom svobodo razvoja. Izkušnja nas pa uči, da je monarhična oblika zatočišče reakcije, če ima država še tako svobo-domiselno ustavo. — Pa tudi med jugo-slovanskimi republikanci imamo zlasti dve močnejši struji. Ena zahteva strog centralizem, druga pa delni centralizem. Z ozirom na politične in socialne razmere se nam zdi, da bi bil prestrog centrali-zem napaka, vsekakor pa mora obstajati med Jugoslovani, ki se spoje v eno državnost, marsikaj skupnega, marsikaj centralističnega, ker bi sicer nova drža-va ne mogla razvijati svojih gospodar-skih in kulturnih sil na zunaj. So skupne stvari, zunanja politika in domače social-ne uredbe, ki zahtevajo največjo pažnjo in največjo doslednost. — Izključeno je torej, da bi se mogla socialna demokra-cija ali sploh kateri svobodnomiselni državljan ogrevati za monarhično obliko, in le čudimo se, da se nahajajo ljudje, ki propagirajo to misel. V republiki pri-haja volja ljudstva do izražanja, v repu-bliki je ustvarjena podlaga za nemoten razvoj družbe. Ne mislimo, da bo jugo-slovanska republika ideal državnosti, o, prav nič se ne vdajamo prevelikim na-dejam. Toda v republiki bo delavstvo so-odločevalo, bo združilo svoje sile in de-lalo. Sadeve pa pričakujemo le od svo-jeje politično revolucionarnega dela. — Zato smo za svobodno republiko!« — Enako mnenje prevladuje v večini učiteljstva.

= **Mobilizacija jugoslovanske arma-de.** Iz Zagreba brzojavljajo z dne 13. t. m.: Danes je izšel poziv ministra za Narodno obrano dr. Drinkovića, ki z njim pozivlja pet najmlajših letnikov v aktivno službo.

= **Delokrog deželnega šolskega sveta v Ljubljani.** Narodna vlada SHS v Ljubljani je sklenila, da se razširi delokrog deželnega šolskega sveta v Ljubljani na vse ozemlje, ki je v območju narodne vlade SHS v Ljubljani.

= **Našo zemljo** je zapustil najstrupe-nejši sovražnik našega šolstva in učiteljstva — dvorni svetnik vitez Kaltene-gger. S svojo rodovino se je preselil na Dunaj.

= **Spomenico našega učiteljstva Na-rodni vladi SHS v Ljubljani** objavlja v ce-loti »Slovenec«. Na spomenico opozarja »Slovenski Narod« v notici, ki jo zaklju-čujejo besede: »Iskreno nas veseli, da so ravno naši učitelji prvi med vsemi stano-vi povzdignili svoj glas ob prehodu v do-bo narodne svobode, zavedajoč se resno-sti položaja in pripravljeni vse svoje sile posvetiti splošni narodni blaginji. Prepri-čani smo, da bo Narodna vlada resno u-važevala predloženo in spomenico. S po-sebnim poudarkom kažemo na 12. točko spomenice, ki govori o učiteljskih službe-nih prejemkih. Sedaj je prišel čas, ko je mogoče to vprašanje vendar končno pra-vično in pošteno rešiti!«

= **Narodna vlada SHS v Ljubljani** je suspendirala Albina Belarja kot dež. šol-skega nadzornika in šolskega svetnika profesorja dr. Josipa Binderja kot profe-sorja na realki v Ljubljani. Srednje šole, ki so bile podrejene doslej nadzorniku Be-

larju, se podrede dež. šolskemu nadzorniku vladnemu svetniku dr. Janku Bezjaku, ljudske soje pa deželniemu šolskemu nadzorniku dr. Milani Opeki.

= Trojka. Gosposje Janko Nepomuk Jeglič, Franc Lavričar in Karel Simon se vedno niso odstopili s svojih mest in odlozili svojih funkcij. Gotovo čakajo, da napravi pravica demokracija svojo dolžnost. Ljudi pravi!

= Čeje v slovenskih rokah. Dne 6. t. m. je prevzel vladni komisar Narodne vlade mestno občinsko upravo v Celju. Vojaki Narodne vlade so razobesili na mestni hiši narodno zastavo; nemški občinski odbor je nato odložil svoje funkcije in celjski zupan dr. pl. Jabornegg je odstopil. Narodni svet je nato sklenil, da prevzema Narodna vlada občinske posle. Ponoči je prisel vladni komisar dr. Lukan v Čeje. Dne 7. t. m. ob 8. je bila občinska uprava izročena Narodni vladi. Nato se je izvršila velikanska narodna manifestacija, katere se je udeležilo do 20.000 oseb. — Ali se se spominjate, kako se je godilo slovenscem v Celju?

= Sole na neki je prevzela hrvatska vlada. Z keke nam poročajo: Hrvatska vlada, poverjenstvo za uk in bogocastje, je poslala na keko profesorja Lukasa, nazornika Doriča in nazornika Bahorskega, da prevzamejo tamosnje sole. Komuniste, ki ga je izdala imenovana vlada, pravi, da smatra hrvatska vlada šolsko vprašanje s čisto kulturnega stališča. Vsem odiskovalcem sol bo na željo omogočeno, da končajo šolo v jeziku, ki so bili v njem poučevani doslej.

= Zenske — pravniki. Narodno Vjeće je odredilo, da se na zagrebškem vseučilišču morejo vpisati tudi ženske kot slušateljice prava.

= S koroškega. Izvrševalni odbor provizorične deželne vlade na Koroškem priporoča v svojem uradnem naznanilu vsem državnim in občinskim uradom na jezikovno mesanem ozemlju na Koroškem, da naj v slučaju, ako pridejo jugoslovanski komisari, ki bi se hoteli polastiti uprave, izjavijo, da hočejo upravo voditi dalje na dosednji način, dokler ne bo izvršena odločitev glede državnopravne pripadnosti posameznih delov koroške dežele, in dotlej se vdajo samo sili. Po tem navodilu se Slovenci na Koroškem ne bodo ravnali, marveč je naša dolžnost, da mora takoj stopiti na našo stran, kdor je naš! — V posameznih krajih slovenske Koroške poslujejo Narodni odbori, ki so prevzeli upravo, ter skrbje za mir in red. Borovlje so v narodnih rokah.

= Jugoslovanski odbor na Dunaju. Jugoslovani na Dunaju so ustanovili svoj jugoslovanski odbor, ki je prevzel skrb za jugoslovanske vojake, begunce in konfinirane v Nemški Avstriji ter za srbske in črnogorske vojne ujetnike.

= Položaj v Trstu. Iz Trsta je čuti mlo vesti, ker so Italijani ustavili ves promet. »Edinost« se vedno izhaja, a jo berejo le domačini, ker ni poštne zvez. Nemške šole so odpravljene. Prejšnja vlada je državnim nastavljenecem dne 1. novembra izplačala trimesečno plačo. A tudi tu ni merila z enako mero. To trimesečno plačo so dobili le najvišji in najbolj nemški uradniki, drugi so prejeli dvamesečno plačo; učitelji Slovenci, ki so bili v državni službi, pa so prejeli plačo samo za mesec november. Teh položaj je sedaj najtežji. Kadar porabijo ta denar — ob čem bodo živeli potem? Kdo jim izplača prejemke 1. decembra? — Upajmo, da bodo dotlej razmere vsaj že toliko urejene, da bodo vsaj živeti mogli. Pravijo, da so namestniku Fris-Skeneju, ki so ga zajeli v Ljubljani, uplenili tudi več državnega denarja. Če je to res, potem ne bo težko učiteljstvu pomagati in popraviti Skenejevo napako. Ali se pouk redno vrši in kako je hipoma s slovenskim šolstvom v Trstu, nam ni znano. — Italijanski guverner v Trstu je naprosil narodno vlado SHS. v Ljubljani za en vlak premoga za železniški obrat v zasedenem ozemlju.

= Dr. Viktor Adler — umrl. Voditelj nemške avstrijske socialne demokracije, dr. Viktor Adler, je dne 11. t. m. umrl za kapjo. Bil je med najspodobnejšimi možmi svoje stranke. Umeje se, da je bil iz globokega prepričanka prijatelj trpečega in vedno izkoriščanega učiteljstva.

= Jugoslovanski odbor v Pragi. V Pragi so ustanovili jugoslovanski odbor, ki naj zastopa koristi Jugoslovancev.

= Ravnoopravnost latinice in cirilice v Bosni in Hercegovini. Iz Sarajeva poročajo: Narodno Vjeće je sklenilo, da je srbo-hrvatski jezik uradni jezik in da sta v notranjem in zunanjem uradovanju cirilica in latinica enakopravni. Iz tega vzroka se razveljavljajo vse tozadevne naredbe prejšnje vlade, ki temu nasprotujejo.

= Bosna-Hercegovina. Kot poverjenik Narodnega Vjeća za nauk in prosveto

je poslan v Sarajevo dr. Tugomir Alaupović, tajnik Matice Hrvatske v Zagrebu. Na njegovo mesto pri Matici je stopil književnik Ivo Veľikanović.

= Prepreno tudi na Slovaškem! V Novogradski stolici je sklenil Narodni zavod (Nemzeti Intezet) pred tremi tedni staviti v proračun za leto 1918. vsoto 3000 kron kot nagrado za učitelje, ki se odlikujejo v razširjanju mažarsčine v novogradski stolici. No, za pomadžarjenje Slovakov te nagrade ne bodo pač več služile. Prepreno je!

= Izpiti na zagrebškem vseučilišču. Ker tvorimo s Hrvti in Srbi eno državo, je samo ob sebi umevno, da veljajo izpiti, položeni na zagrebških visokih šolah, tudi v območju narodne vlade SHS v Ljubljani. Veljavni so pa seveda začasno tudi vsi izpiti, položeni na dosedanjih avstrijskih visokih šolah.

= Cesar Karel — odstopil. Korespondenčni urad razglašja z Dunaja z dne 11. t. m.: »Cesar Karel je izdal nastopni razglas: Odkar sem bil zasedel prestol, sem se neprestano trudil, da svoje narode izvedem iz grozot vojne, ki je izbruhnila brez moje krivde. Nisem se obotavljal vpostaviti ustavno življenje in sem svojim narodom odprl pot do njihovega samostojnega državnega razvoja. Slej kot prej poln nepremisljive ljubezni do vseh svojih narodov, nočem, da bi moja oseba zaprečevala njihov svobodni razvoj. V napredu priznavam odločbo, ki jo Nemška Avstrija sklene o svoji bodoči državnosti. Vlado je potomi svojih zastopnikov prevzelo ljudstvo. Odpovedujem se vsakršnemu udeleževanju pri državnih poslih. Ikrati odpuščam svojo vlado.«

= S Češkega. Dne 11. t. m. so v Pragi ustanovili društvo za vzajemnost z drugimi Slovani. Družba stopi v zvezo z drugimi sličnimi družbami. — Skupščina češke duhovščine je dobila sporočilo, da je papež odobrila statut zveze češke duhovščine za vso češko slovaško državo. »Nasinec« poroča, da se bo uredilo vprašanje celibata in patronata. Češki jezik bo cerkveni jezik. Ločitve cerkve od države ne nameravajo, pač pa uvedejo konkordat s srbskim vzorcem.

= Delo madžarskih učiteljev. Iz Varaždina nam poročajo, da nabirajo med Medmurci madžarski učitelji podpise za madžarsko državo. To delo je brezuspešno, ker hočejo Medmurci v Jugoslavijo.

= Podtajnik v učnem uradu Nemške Avstrije je postal Pavel baron Hock, predsednik društva »Svobodna šola«.

= Češka kultura. Iz Prage nam pišejo: Za protektorja Češke akademije je imenovan prof. Masaryk. (Doselej je bil tej akademiji protektor nadvojvoda Josip.) — Profesorski kolegij češke tehnike v Pragi je imenoval predsednika Združenih držav ameriških Wilsona, potem Masaryka in francoskega pisatelja Denisa za častne profesorje, češkega ministra zunanjih del dr. Benesa pa za častnega doktorja svojega zavoda.

= Proglasitev nemško-avstrijske republike. Z Dunaja nam z dne 12. novembra poročajo: Ves današnji dan je stal pod vtiskom proglasitve Nemške Avstrije za republiko. Že na vse zgodaj se je to pokazalo v splošnem napetem pričakovanju napovedanega dogodka. O posebnosti dneva je pričalo na zunaj dejstvo, da je mirovalo skoro vse delo — izvzeti so bili le prehranjevalni obrati, elektrarne, pilnarne in prometni zavodi, ki so z delom prenehali samo za kratek čas — in da je mnogo trgovin bilo zaprtih. Kmalu po opoldanski uri so se v posameznih okrajih začeli zbirati udeležniki slavnostnega obhoda, ki je bil določen za popoldan. Potem so odkorakali pred parlament. Točno ob 4. uri popoldne so se na rampi pred parlamentom prikazali vsi trije predsedniki narodne skupščine. Predsednik dr. Dinghofer je velikanski množici ljudstva naznanil sklep narodne skupščine, da se Nemška Avstrija proglasi za republiko. Do tega trenutka se je vse razvijalo po načrtu, in demonstracijski obhod je z zastavami počasi defilirala mimo parlamenta. Predsednik Dinghofer je dal znamenje, da naj se pred parlamentom razvije novi rdeče-belo-rdeči nemško-avstrijski državni prapor. Čez čas je na drog pred parlamentom plapolala raztrgana rdeča zastava. Nekdo je bil namreč iz prapora iztrgal beli pas. Ta čin, ki je meščanske narodne svetovalce močno osupnil, v splošnem ni zbudil posebnega zanimanja. Nato sta govorila državni kancler dr. Renner in predsednik Seitz. Potem so predsednik in člani narodne skupščine zopet odšli v zborovalnico. Da se nepoklicani osebami zabranili vstop v parlament, so sluge zaprli parlamentna glavna vrata. Hipoma so se začuli krepki udarci na vrata in takoj na to strelji, ki so padali vsredino zunanega in notranjega stebrišča. Vseh navzočih se je polastila

panika. Kmalu so v stranski prostor v parlamentu prinesli prve ranjence. Zakaj so streljali, še ni docela pojasnjeno. Končno je prihitela mestna varnostna straža, ter je izpraznila rampo in trg pred parlamentom.

= Nemška grozovlada. Švicarski časopisi popisujejo po francoskih listih kraje, ki so bili zasedeni v Franciji od Nemcev in ki so bili sedaj izpraznjeni: »Strašno je bilo življenje pod nemško vladjo! Globe, kazni, kontribucije, rekvizicije: vse je bilo na dnevnem redu. In oni, ki se je upal kje le malo upirati, je bil takoj kaznovan s smrtjo! Mesto Lille je plačalo v času, ko je bilo zasedeno od Nemcev, »le« 250 milijonov frankov kontribucije. Hčerke uglednih meščanov so vzeli za častniške strežkinje.« Posebno mnogo je izkusilo prebivalstvo Laona. O tem pripoveduje poročevalec »Basler Nachrichten« naslednje: »Nemci so sicer pobirali kontribucije, a za mestno upravo se niso niti zmenili. Laon je moral plačevati globe tudi za druge mesta in vasi. Vse prebivalstvo je bilo kaznovano za prestopke posameznika, tudi za vojne čine francoske armade. Tako je moralo plačati mesto enkrat za to, ker so metali ententni letalci na mesto bombe, 100.000 frankov, drugi 150.000 frankov, in to pri kurzu 125. Ko je napisal nekdo na zid besede: »Les Allemands sont les satyres« (Nemci so satiri — pol bogovi, ki so spremljali pri Rimljanih vinskega boga Bacha in uganjali pri tem razne burke), je moralo plačati laonsko prebivalstvo 3750 frankov v zlatu!« Počasni bomo zvedeli o »kulturnih« Nemcih še marsikaj lepega in zanimivega!

= Republiška vlada na Bavarskem. Bavarska je republika. Kralj je pognil. Načni minister je ljudskoslovski učitelj Karel Hoffmann. V socialni republiki — pravi demokratizem: tako govori svet, ki gleda iz sedanjosti v bodočnost!

= Wilson o samoodločbi zatiranih narodov. Iz Washingtona brzojavljajo z dne 12. t. m.: Predsednik Wilson je v kongresu imel nagovor, v katerem je naznanil pogoje za premirje in izvajal med drugim: Namen te vojne je dosežen. Oboroženi imperializem, kakor so ga umevali možje, ki so se včeraj bili gospodarji Nemčije, je zatrt. Nasilna samovoljnost vojaške kaste je uničena. Doseženo je, da se veliki narodi, ki so se bili zvezali, da jo uničijo, sedaj enkrat za vselej združijo v doseg skupnega smotra. Zastopniki v vrhovnem vojnem svetu v Versaillesu so po soglasnem sklepu zastopnikom osrednjih sil zagotovili, da se zgodi vse, karkoli je mogoče, da se osrednje sile preskrbe z živili in se olajša beda. Storili se bodo neposredni koraki, da se te podporne odredbe organizirajo po načrtu, kakor se je zgodilo v Belgiji. Najbrž bo že kmalu mogoče rešiti zatirane narode pred popolno bedo in v njih zbuditi smisel za velike naloge političnega preustroja, ki jih sedaj čakajo. Nemalo skrbi provzročajo vprašanja, s katerimi sedaj ni mogoče takoj dati zadovoljivega odgovora. Upati pa je, da bo odgovor kmalu mogoč. Kažejo se znaki, da zatirani narodi poznajo pota samoodločevanja in mirne prilagoditve ter da bodo po njih tudi res hodili. Če to store, jih bomo podpirali na vsak možen način. Če pa tega ne store, moramo ohraniti potrpljenje in naklonenost ter počakati njihovega ozdravljenja. Saj je gotovo, da bodo končno okrevali.

Iz Jugoslavije.

= Nov poklic ljubljanskega učiteljskega? Preteklo nedeljo popoldne ob 4. je poklical deželni šolski nadzornik dr. Opeka v svoj urad vse voditelje in voditeljice ljubljanskih šol ter jim ukazal: Solste okolišje je treba rajonirati in vsakemu rajonu odkazati po enega učitelja (učiteljico), ki ima nalogo, da pazi na postopajočo deco ter jo naganja in naravnava v red. — Ali odreja to policijsko službo učiteljstva gospod nadzornik na svojo pest ali po naročilu oblasti, tega ni povedal. Vemo pa, da ni prišel od oblasti noben ukaz, torej smemo sklepati, da je ta odredba le odmev iz prejšnje dobe avtokratstva, ko so samo ukazovali in nikogar vprašali, ali je prav, kar ukazujejo, in ali je to tudi izvedljivo. Prosimo, kateri zakon pa govori, da mora učitelj begati po ulicah in opravljati službo ljubljanskih policajev? Če hočejo kaj novega uvesti, se morajo najprej nasloniti na zakon, ali pa vsaj vprašati učiteljske zbornice za mnenje in svet. Golega diktiranja več ne poznamo! Tudi uredbo novega pouka je odločil na svojo roko nadzornik Lavtižar sam. Ali so učitelji samo sužnji, da se morajo slepo pokoravati, ali pa morda smemo v dobi demokratizma zahtevati

tudi nekaj pravic? — Kakor vidimo, še vedno bujno cvete stari šlendrijski sistem, a nosilci tega sistema z vsakim korakom dokazujejo, da so — doigrali! Naj vendar puste posle, ki jim niso dorasli!

= Kako razumejo svobodo. Prejeli smo: Po deželi razumejo svobodo tako, da odslej ni treba plačevati davkov, spoštovati tuje lastnine itd. V tem oziru prihajajo neprestano pritožbe in poročila o nasilstvih. Nujno potrebno je, da Narodna vlada da navodila, naj županstva, učiteljstvo in duhovščina ljudstvo pouče tudi o dolžnostih in mu pojasnijo položaj. Jako priporočljivo bi bilo pošiljati na deželo tudi govornike, zlasti v oddaljene kraje.

= Zahteve naše visokošolske mladine po slovenski univerzi v Ljubljani so popolnoma opravičene. Seveda se tako stvar ne dá kar čez noč rešiti, zato bi pa bili dijaki za sedaj tudi zadovoljni z nekaterimi slovenskimi predavanji, ker je obisk zagrebške univerze v sedanjih časih zaradi velikanske draginje tudi jako otežkočen. Z lahkoto se pa dá izvršiti, da naši dijaki pokladajo izpite na zagrebškem vseučilišču v slovenskem jeziku, kar je bilo tudi že dovoljeno — posebno začetnikom — na čeških visokih šolah. — Začnimo tedaj takoj s slovenskimi predavanji v Ljubljani! Dijaki se pa obenem vpišejo kot slušatelji zagrebške univerze. — Naš dopisnik dostavlja temu nasvetu: Kranjskim dijakom pa pač ne bo kazalo se popolnoma ločiti od dunajskega vseučilišča, ker tam je 36 knafjevih ustanov po 600 K., ki so namenjene le dijakom — rojenim na Kranjskem. Sicer pa to jugoslovanski stvari nič ne škoduje, ker je tudi mnogo odličnih srbskih in bolgarskih državnikov studiralo na inozemskih visokih šolah. — Vprašanje je tako važno, da ga nujno priporočamo Narodnemu Svetu v resno uvaževanje in proučevanje. Knafjevih ustanov je škoda!

= Slovenska trgovska šola v Ljubljani. Ravnateljstvo tega zavoda obvešča javnost, da ostane pouk prekinjen za nedoločen čas. Pričetek zopetnega pouka bo pravočasno naznanjen po časopisih.

= Ljubljanske obrtne nadaljevalnice. Pouka na ljubljanskih obrtnih nadaljevalnicah še ne bo. Zaradi vladajočih razmer se mora začetek pouka preložiti na nedoločen čas.

= Umrla je v Ljubljani gospa Josipina Dermeljova, rojena Likarjeva, vdova po pokojnem cerkniškem nadučitelju Karlu Dermelju, stara 72 let. Pokojna gospa Dermeljova je bila sestra tovarišev Rinka in Janka Likarja ter mati tovariša Ljuba Dermelja, učitelja na ljubljanskih gluho-nemnicah, in Ane Dermeljeve, uslužbenke »Učiteljske tiskarne«. Bila je vrta in obče spoštovana slovenska žena. Blag ji spomin! Sorodnikom naše iskreno sožalje!

= Šolski pouk v Ljubljani. Ker je šolsko poslopje na Ledinu po vojastvu zasedeno, je mestni šolski svet po naročilu narodne vlade SHS odredil, da se 1. mestna deška šola začasno preseli v šolsko poslopje II. mestne deške šole na Cojzovi cesti št. 5, kjer se vrši pouk ob ponedeljkih, torkih in sredo od dveh do petih popoldne ter ob četrkih, petkih in sobotah od osmih do dvanajstih dopoldne. S poukom v tej obliki so pričeli v sredo, dne 13. novembra 1918.

= Usposobljenostni izpiti za ljudske in meščanske šole pred izpraševalno komisijo v Ljubljani se prično v petek, dne 22. novembra, ob 8. zjutraj.

= Nemštvo na naših šolah. Na kako trhljih nogah stoji nemštvo, se kaže sedaj, ko je prenehal nemški pritisk. Starši, ki so prej zapisali svoje sinove za Nemce, n. pr. na ljubljanski realki, prihajajo zdaj in izjavljajo željo za prestop v slovenske oddelke. Če gre po pravici, bodo nemške šole kmalu prazne, ker je v njih le malenkostno število pravih Nemcev. Pravim Nemcem ne kratimo nemškega pouka, slovenski otroci pa morajo v slovenske šole! Ponemčevanju mora biti sedaj konec!

= V Dolenjskih Toplicah, v tej, na skrajni meji »vojvodine« Kočevske stoječi in v kljub vsem strupenim vplivom nemško-vojvodskega lastnika znanih vrelcev v narodni zavednosti neomajni trdnjavi, sta tovariša nadučitelj Matko in učitelj Gregor dne 3. t. m. ustanovila Narodno obrano in nje ustanovitev združila s sijajnim slavljem. Shod na trgu pod slovensko lipo, kjer je bila zbrana množica domačinov in okoličanov, je otvoril tov. Matko, ki je v daljšem govoru pojasnil pomen zborovanja in potrebo ustanovitve Narodne obrane. Obhod po Toplicah se je razvil v veličastno manifestacijo. Z verande stanovanja kopališkega poveljnika je množico pozdravil v vznesenih besedah tovariš Gregor.

= Brežice — slovenske! Nemčurske nadvlade v Brežicah je konec. Vodstvo

larju, se podrede dež. šolskemu nadzorniku vladnemu svetniku dr. Janku Bezjaku, ljudske soje pa deželniemu šolskemu nadzorniku dr. Milani Opeki.

= **Trojka.** Gosposje Janko Nepomuk Jeglič, Franc Lavričar in Karel Simon se vedno niso odstopili s svojih mest in odlozili svojih funkcij. Gotovo čakajo, da napravi pravica demokracija svojo dolžnost. Ljudi pravi!

= **Ceje v slovenskih rokah.** Dne 6. t. m. je prevzel vladni komisar Narodne vlade mestno občinsko upravo v Celju. Vojaki Narodne vlade so razobesili na mestni hiši narodno zastavo; nemški občinski odbor je nato odložil svoje funkcije in celjski zupan dr. pl. Jabornegg je odstopil. Narodni svet je nato sklenil, da prevzema Narodna vlada občinske posle. Ponoči je prisel vladni komisar dr. Lukan v Ceje. Dne 7. t. m. ob 8. je bila občinska uprava izročena Narodni vladi. Nato se je izvršila velikanska narodna manifestacija, katere se je udeležilo do 20.000 oseb. — Ali se se spominjate, kako se je godilo slovenscem v Celju?

= **Sole na neki je prevzela hrvatska vlada.** Z keke nam poročajo: Hrvatska vlada, poverjenstvo za uk in bogocastje, je poslala na keko profesorja Lukasa, nazornika Doriča in nazornika Bahorskega, da prevzamejo tamosnje sole. Komuniste, ki ga je izdala imenovana vlada, pravi, da smatra hrvatska vlada šolsko vprašanje s čisto kulturnega stališča. Vsem odiskovalcem sol bo na željo omogočeno, da končajo šolo v jeziku, ki so bili v njem poučevani doslej.

= **Zenske — pravniki.** Narodno Vjeće je odredilo, da se na zagrebškem vseučilišču morejo vpisati tudi ženske kot slušateljice prava.

= **S koroškega.** Izvrševalni odbor provizorične deželne vlade na Koroškem priporoča v svojem uradnem naznanilu vsem državnim in občinskim uradom na jezikovno mesanem ozemlju na Koroškem, da naj v slučaju, ako pridejo jugoslovanski komisari, ki bi se hoteli polastiti uprave, izjavijo, da hočejo upravo voditi dalje na dosednji način, dokler ne bo izvršena odločitev glede državnopravne pripadnosti posameznih delov koroške dežele, in dotlej se vdajo samo sili. Po tem navodilu se Slovenci na Koroškem ne bodo ravnali, marveč je naša dolžnost, da mora takoj stopiti na našo stran, kdor je naš! — V posameznih krajih slovenske Koroške poslujejo Narodni odbori, ki so prevzeli upravo, ter skrbje za mir in red. Borovlje so v narodnih rokah.

= **Jugoslovanski odbor na Dunaju.** Jugoslovani na Dunaju so ustanovili svoj jugoslovanski odbor, ki je prevzel skrb za jugoslovanske vojake, begunce in konfinirance v Nemški Avstriji ter za srbske in črnogorske vojne ujetnike.

= **Položaj v Trstu.** Iz Trsta je čuti mlo vesti, ker so Italijani ustavili ves promet. »Edinost« se vedno izhaja, a jo berejo le domačini, ker ni poštnih zvez. Nemške šole so odpravljene. Prejšnja vlada je državnim nastavljenecem dne 1. novembra izplačala trimesečno plačo. A tudi tu ni merila z enako mero. To trimesečno plačo so dobili le najvišji in najbolj nemški uradniki, drugi so prejeli dvamesečno plačo; učitelji Slovenci, ki so bili v državni službi, pa so prejeli plačo samo za mesec november. Teh položaj je sedaj najtežji. Kadar porabijo ta denar — ob čem bodo živeli potem? Kdo jim izplača prejemke 1. decembra? — Upajmo, da bodo dotlej razmere vsaj že toliko urejene, da bodo vsaj živeti mogli. Pravijo, da so namestniku Fris-Skeneju, ki so ga zajeli v Ljubljani, uplenili tudi več državnega denarja. Če je to res, potem ne bo težko učiteljstvu pomagati in popraviti Skenejevo napako. Ali se pouk redno vrši in kako je hipoma s slovenskim šolstvom v Trstu, nam ni znano. — Italijanski guverner v Trstu je naprosil narodno vlado SHS. v Ljubljani za en vlak premoga za železniški obrat v zasedenem ozemlju.

= **Dr. Viktor Adler — umrl.** Voditelj nemške avstrijske socialne demokracije, dr. Viktor Adler, je dne 11. t. m. umrl za kapjo. Bil je med najspodobnejšimi možmi svoje stranke. Umeje se, da je bil iz globokega prepričanka prijatelj trpečega in vedno izkoriščanega učiteljstva.

= **Jugoslovanski odbor v Pragi.** V Pragi so ustanovili jugoslovanski odbor, ki naj zastopa koristi jugoslovanov.

= **Ravnopravnost latinice in cirilice v Bosni in Hercegovini.** Iz Sarajeva poročajo: Narodno Vjeće je sklenilo, da je srbo-hrvatski jezik uradni jezik in da sta v notranjem in zunanjem uradovanju cirilica in latinica enakopravni. Iz tega vzroka se razveljavljajo vse tozadevne naredbe prejšnje vlade, ki temu nasprotujejo.

= **Bosna-Hercegovina.** Kot poverjenik Narodnega Vjeća za nauk in prosveto

je poslan v Sarajevo dr. Tugomir Alaupović, tajnik Matice Hrvatske v Zagrebu. Na njegovo mesto pri Matici je stopil književnik Iso Velikanović.

= **Prepozno tudi na Slovaškem!** V Novogradski stolici je sklenil Narodni zavod (Nemzeti Intezet) pred tremi tedni staviti v proračun za leto 1918. vsoto 3000 kron kot nagrado za učitelje, ki se odlikujejo v razširjanju mažarsčine v novogradski stolici. No, za pomadžarjenje Slovakov te nagrade ne bodo pač več služile. Prepozno je!

= **Izpitni na zagrebškem vseučilišču.** Ker tvorimo s Hrvti in Srbi eno državo, je samo ob sebi umevno, da veljajo izpiti, položeni na zagrebških visokih šolah, tudi v območju narodne vlade SHS v Ljubljani. Veljavni so pa seveda začasno tudi vsi izpiti, položeni na dosedanjih avstrijskih visokih šolah.

= **Cesar Karel — odstopil.** Korespondenčni urad razglašja z Dunaja z dne 11. t. m.: »Cesar Karel je izdal nastopni razglas: Odkar sem bil zasedel prestol, sem se neprestano trudil, da svoje narode izvedem iz grozot vojne, ki je izbruhnila brez moje krivde. Nisem se obotavljal vpostaviti ustavno življenje in sem svojim narodom odprl pot do njihovega samostojnega državnega razvoja. Slej kot prej poln nepremisljive ljubezni do vseh svojih narodov, nočem, da bi moja oseba zaprečevala njihov svobodni razvoj. V naprej priznavam odločbo, ki jo Nemška Avstrija sklene o svoji bodoči državnosti. Vlado je potomi svojih zastopnikov prevzelo ljudstvo. Odpovedujem se vsakršnemu udeleževanju pri državnih poslih. Ikrati odpuščam svojo vlado.«

= **S Češkega.** Dne 11. t. m. so v Prahi ustanovili društvo za vzajemnost z drugimi Slovani. Družba stopi v zvezo z drugimi sličnimi družbami. — Skupščina češke duhovščine je dobila sporočilo, da je papež odobrila statut zveze češke duhovščine za vso češko slovaško državo. »Nasinec« poroča, da se bo uredilo vprašanje celibata in patronata. Češki jezik bo cerkveni jezik. Ločitve cerkve od države ne nameravajo, pač pa uvedejo konkordat s srbskim vzorcem.

= **Delo madžarskih učiteljev.** Iz Varaždina nam poročajo, da nabirajo med Medmurci madžarski učitelji podpise za madžarsko državo. To delo je brezuspešno, ker hočejo Medmurci v Jugoslavijo.

= **Podtajnik v učnem uradu Nemške Avstrije je postal Pavel baron Hock,** predsednik društva »Svobodna šola«.

= **Češka kultura.** Iz Prage nam pišejo: Za protektorja Češke akademije je imenovan prof. Masaryk. (Doselej je bil tej akademiji protektor nadvojvoda Josip.) — Profesorski kolegij češke tehnike v Pragi je imenoval predsednika Združenih držav ameriških Wilsona, potem Masaryka in francoskega pisatelja Denisa za častne profesorje, češkega ministra zunanjih del dr. Benesa pa za častnega doktorja svojega zavoda.

= **Proglasitev nemško-avstrijske republike.** Z Dunaja nam z dne 12. novembra poročajo: Ves današnji dan je stal pod vtiskom proglasitve Nemške Avstrije za republiko. Že na vse zgodaj se je to pokazalo v splošnem napetem pričakovanju napovedanega dogodka. O posebnosti dneva je pričalo na zunaj dejstvo, da je mirovalo skoro vse delo — izvzeti so bili le prehranjevalni obrati, elektrarne, pilnarne in prometni zavodi, ki so z delom prenehali samo za kratek čas — in da je mnogo trgovin bilo zaprtih. Kmalu po opoldanski uri so se v posameznih okrajih začeli zbirati udeležniki slavnostnega obhoda, ki je bil določen za popoldan. Potem so odkorakali pred parlament. Točno ob 4. uri popoldne so se na rampi pred parlamentom prikazali vsi trije predsedniki narodne skupščine. Predsednik dr. Dinghofer je velikanski množici ljudstva naznanil sklep narodne skupščine, da se Nemška Avstrija proglasi za republiko. Do tega trenutka se je vse razvijalo po načrtu, in demonstracijski obhod je z zastavami počasi defilirala mimo parlamenta. Predsednik Dinghofer je dal znamenje, da naj se pred parlamentom razvije novi rdeče-belo-rdeči nemško-avstrijski državni prapor. Čez čas je na drog pred parlamentom plapolala raztrgana rdeča zastava. Nekdo je bil namreč iz prapora iztrgal beli pas. Ta čin, ki je meščanske narodne svetovalce močno osupnil, v splošnem ni zbudil posebnega zanimanja. Nato sta govorila državni kancler dr. Renner in predsednik Seitz. Potem so predsednik in člani narodne skupščine zopet odšli v zborovalnico. Da se nepoklicani osebami zabranili vstop v parlament, so sluge zaprli parlamentna glavna vrata. Hipoma so se začuli krepki udarci na vrata in takoj na to strelji, ki so padali vsredino zunanega in notranjega stebrišča. Vseh navzočih se je polastila

panika. Kmalu so v stranski prostor v parlamentu prinesli prve ranjence. Zakaj so streljali, še ni docela pojasnjeno. Končno je prihitela mestna varnostna straža, ter je izpraznila rampo in trg pred parlamentom.

= **Nemška grozovlada.** Švicarski časopisi popisujejo po francoskih listih kraje, ki so bili zasedeni v Franciji od Nemcev in ki so bili sedaj izpraznjeni: »Strašno je bilo življenje pod nemško vladjo! Globe, kazni, kontribucije, rekvizicije: vse je bilo na dnevnem redu. In oni, ki se je upal kje le malo upirati, je bil takoj kaznovan s smrtjo! Mesto Lille je plačalo v času, ko je bilo zasedeno od Nemcev, »le« 250 milijonov frankov kontribucije. Hčerke uglednih meščanov so vzeli za častniške strežkinje.« Posebno mnogo je izkusilo prebivalstvo Laona. O tem pripoveduje poročevalec »Basler Nachrichten« naslednje: »Nemci so sicer pobirali kontribucije, a za mestno upravo se niso niti zmenili. Laon je moral plačevati globe tudi za druge mesta in vasi. Vse prebivalstvo je bilo kaznovano za prestopke posameznika, tudi za vojne čine francoske armade. Tako je moralo plačati mesto enkrat za to, ker so metali ententni letalci na mesto bombe, 100.000 frankov, drugi 150.000 frankov, in to pri kurzu 125. Ko je napisal nekdo na zid besede: »Les Allemands sont les satyres« (Nemci so satiri — pol bogovi, ki so spremljali pri Rimljanih vinskega boga Bacha in uganjali pri tem razne burke), je moralo plačati laonsko prebivalstvo 3750 frankov v zlatu!« Počasni bomo zvedeli o »kulturnih« Nemcih še marsikaj lepega in zanimivega!

= **Republičanska vlada na Bavarskem.** Bavarska je republika. Kralj je pognil. Načni minister je ljudskoslovski učitelj Karel Hoffmann. V socialni republiki — pravi demokratizem: tako govori svet, ki gleda iz sedanjosti v bodočnost!

= **Wilson o samoodločbi zatiranih narodov.** Iz Washingtona brzojavljajo z dne 12. t. m.: Predsednik Wilson je v kongresu imel nagovor, v katerem je naznanil pogoje za premirje in izvajal med drugim: Namen te vojne je dosežen. Oboroženi imperializem, kakor so ga umevali možje, ki so se včeraj bili gospodarji Nemčije, je zatrt. Nasilna samovoljnost vojaške kaste je uničena. Doseženo je, da se veliki narodi, ki so se bili zvezali, da jo uničijo, sedaj enkrat za vselej združijo v doseg skupnega smotra. Zastopniki v vrhovnem vojnem svetu v Versaillesu so po soglasnem sklepu zastopnikom osrednjih sil zagotovili, da se zgodi vse, karkoli je mogoče, da se osrednje sile preskrbe z živili in se olajša beda. Storili se bodo neposredni koraki, da se te podporne odredbe organizirajo po načrtu, kakor se je zgodilo v Belgiji. Najbrž bo že kmalu mogoče rešiti zatirane narode pred popolno bedo in v njih zbuditi smisel za velike naloge političnega preustroja, ki jih sedaj čakajo. Nemalo skrbi povzročajo vprašanja, s katerimi sedaj ni mogoče takoj dati zadovoljivega odgovora. Upati pa je, da bo odgovor kmalu mogoč. Kažejo se znaki, da zatirani narodi poznajo pota samoodločevanja in mirne prilagoditve ter da bodo po njih tudi res hodili. Če to store, jih bomo podpirali na vsak možen način. Če pa tega ne store, moramo ohraniti potrpljenje in naklonenost ter počakati njihovega ozdravljenja. Saj je gotovo, da bodo končno okrevali.

Iz Jugoslavije.

= **Nov poklic ljubljanskega učiteljskega?** Preteklo nedeljo popoldne ob 4. je poklical deželni šolski nadzornik dr. Opeka v svoj urad vse voditelje in voditeljice ljubljanskih šol ter jim ukazal: Solste okolišje je treba rajonirati in vsakemu rajonu odkazati po enega učitelja (učiteljico), ki ima nalogo, da pazi na postopajočo deco ter jo naganja in naravnava v red. — Ali odreja to policijsko službo učiteljstva gospod nadzornik na svojo pest ali po naročilu oblasti, tega ni povedal. Vemo pa, da ni prišel od oblasti noben ukaz, torej smemo sklepati, da je ta odredba le odmev iz prejšnje dobe avtokratstva, ko so samo ukazovali in nikogar vprašali, ali je prav, kar ukazujejo, in ali je to tudi izvedljivo. Prosimo, kateri zakon pa govori, da mora učitelj begati po ulicah in opravljati službo ljubljanskih policajev? Če hočejo kaj novega uvesti, se morajo najprej nasloniti na zakon, ali pa vsaj vprašati učiteljske zbornice za mnenje in svet. Golega diktiranja več ne poznamo! Tudi uredbo novega pouka je odločil na svojo roko nadzornik Lavtizar sam. Ali so učitelji samo sužnji, da se morajo slepo pokoravati, ali pa morda smemo v dobi demokratizma zahtevati

tudi nekaj pravic? — Kakor vidimo, še vedno bujno cvete stari šlendrijski sistem, a nosilci tega sistema z vsakim korakom dokazujejo, da so — doigrali! Naj vendar puste posle, ki jim niso dorasli!

= **Kako razumejo svobodo.** Prejeli smo: Po deželi razumejo svobodo tako, da odslej ni treba plačevati davkov, spoštovati tuje lastnine itd. V tem oziru prihajajo neprestano pritožbe in poročila o nasilstvih. Nujno potrebno je, da Narodna vlada da navodila, naj županstva, učiteljstvo in duhovščina ljudstvo pouče tudi o dolžnostih in mu pojasnijo položaj. Jako priporočljivo bi bilo pošiljati na deželo tudi govornike, zlasti v oddaljene kraje.

= **Zahteve naše visokošolske mladine** po slovenski univerzi v Ljubljani so popolnoma opravičene. Seveda se tako stvar ne dá kar čez noč rešiti, zato bi pa bili dijaki za sedaj tudi zadovoljni z nekaterimi slovenskimi predavanji, ker je obisk zagrebške univerze v sedanjih časih zaradi velikanske draginje tudi jako otežkočen. Z lahkoto se pa dá izvršiti, da naši dijaki pokladajo izpite na zagrebškem vseučilišču v slovenskem jeziku, kar je bilo tudi že dovoljeno — posebno začetnikom — na čeških visokih šolah. — Začnimo tedaj takoj s slovenskimi predavanji v Ljubljani! Dijaki se pa obenem vpišejo kot slušatelji zagrebške univerze. — Naš dopisnik dostavlja temu nasvetu: Kranjskim dijakom pa pač ne bo kazalo se popolnoma ločiti od dunajskega vseučilišča, ker tam je 36 knafjevih ustanov po 600 K., ki so namenjene le dijakom — rojenim na Kranjskem. Sicer pa to jugoslovanski stvari nič ne škoduje, ker je tudi mnogo odličnih srbskih in bolgarskih državnikov studiralo na inozemskih visokih šolah. — Vprašanje je tako važno, da ga nujno priporočamo Narodnemu Svetu v resno uvaževanje in proučevanje. Knafjevih ustanov je škoda!

= **Slovenska trgovska šola v Ljubljani.** Ravnateljstvo tega zavoda obvešča javnost, da ostane pouk prekinjen za nedoločen čas. Pričetek zopetnega pouka bo pravočasno naznanjen po časopisih.

= **Ljubljanske obrtne nadaljevalnice.** Pouka na ljubljanskih obrtnih nadaljevalnicah še ne bo. Zaradi vladajočih razmer se mora začetek pouka preložiti na nedoločen čas.

= **Umrla je v Ljubljani gospa Josipina Dermeljeva,** rojena Likarjeva, vdova po pokojnem cerkniškem nadučitelju Karlu Dermelju, stara 72 let. Pokojna gospa Dermeljeva je bila sestra tovarišev Rinka in Janka Likarja ter mati tovariša Ljuba Dermelja, učitelja na ljubljanskih gluho-nemnicah, in Ane Dermeljeve, uslužbenke »Učiteljske tiskarne«. Bila je vrta in obče spoštovana slovenska žena. Blag ji spomin! Sorodnikom naše iskreno sožalje!

= **Šolski pouk v Ljubljani.** Ker je šolsko poslopje na Ledini po vojastvu zasedeno, je mestni šolski svet po naročilu narodne vlade SHS odredil, da se 1. mestna deška šola začasno preseli v šolsko poslopje II. mestne deške šole na Cojzovi cesti št. 5, kjer se vrši pouk ob ponedeljkih, torkih in sredo od dveh do petih popoldne ter ob četrkih, petkih in sobotah od osmih do dvanajstih dopoldne. S poukom v tej obliki so pričeli v sredo, dne 13. novembra 1918.

= **Usposobljenostni izpiti za ljudske in meščanske šole** pred izpraševalno komisijo v Ljubljani se prično v petek, dne 22. novembra, ob 8. zjutraj.

= **Nemštvo na naših šolah.** Na kako trhljih nogah stoji nemštvo, se kaže sedaj, ko je prenehal nemški pritisk. Starši, ki so prej zapisali svoje sinove za Nemce, n. pr. na ljubljanski realki, prihajajo zdaj in izjavljajo željo za prestop v slovenske oddelke. Če gre po pravici, bodo nemške šole kmalu prazne, ker je v njih le malenkostno število pravih Nemcev. Pravim Nemcem ne kratimo nemškega pouka, slovenski otroci pa morajo v slovenske šole! Ponemčevanju mora biti sedaj konec!

= **V Dolenjskih Toplicah,** v tej, na skrajni meji »vojvodine« Kočevske stoječi in v kljub vsem strupenim vplivom nemško-vojvodskega lastnika znanih vrelcev v narodni zavednosti neomajni trdnjavi, sta tovariša nadučitelj Matko in učitelj Gregor dne 3. t. m. ustanovila Narodno obrano in nje ustanovitev združila s sijajnim slavljem. Shod na trgu pod slovensko lipo, kjer je bila zbrana množica domačinov in okoličanov, je otvoril tov. Matko, ki je v daljšem govoru pojasnil pomen zborovanja in potrebo ustanovitve Narodne obrane. Obhod po Toplicah se je razvil v veličastno manifestacijo. Z verande stanovanja kopaliskega poveljnika je množico pozdravil v vznesenih besedah tovariš Gregor.

= **Brežice — slovenske!** Nemčurske nadvlade v Brežicah je konec. Vodstvo

mestne uprave ima v rokah slovenski odvetnik dr. Ljudevit Štikar. — Ko je leta 1903. naša Zaveza ob svoji 15. glavni skupščini zborovala v Brežicah, so nas stražili orožniki in na nas prežali dedekti vi. To se poslej nikoli več ne zgodi!

— **Protest staršev.** V imenu mater nam piše iz Siške slovenska žena: »V lastni hiši hočemo sami gospodariti! Me nočemo, da bi naše otroke vzgajala nemčurska nadučiteljica! Ni še dolgo na šišenski šoli, a njenega nemčurstva smo že sili. Kadar smo se prišle pobrigat za svoje otroke, ni je bilo prijazne besede. Hočemo imeti blagočutečo, narodno učiteljico! — Učiteljstvo je že reklo v svoji spomenici: »Z odpravo dosedanjega sistema morajo pasti tudi osebe — nosilce tega sistema!« — Ali smo govorili gluhim ušesom?

— **Za sedanji čas sloge!** Pod naslovom »Orlovskim odsekom!« piše sinočnji »Slovenec«: Ali sejavce opazuje od strani sovražnik. Gleda na Kreka, kako je sejal čisto zrnje, zre na škofa, kako seje Kristovo pšenico, motri vse plemenite duhovne, kršč. učitelje, poštene pisatelje, kako nameravajo v srca vsaditi misli zdravega žita. Pripravljeno ima ob sebi polno ljulike. Zlobno se mu zrcali na obrazu, da bo poseje med vsa dobra semena in nebeško pšenico. Za njim stoje skaženi elementi iz vseh stanov, da pomagajo razmetati ljuliko in skaziti plemenitim sejalcem njihovo delo...

— **Iz Trnovskega pri Ilirski Bistrici** nam poročajo: V zavodu šolskih sester De Notre Dame je umrla učiteljica šolska sestra Dragotina Korenčanova, stara 25 let. Podlegla je španski bolezni. Blag ji spomin!

— **Na ženskem učiteljskem v Mariboru** so začeli z današnjim dnem pouk v polnem obsegu.

— **»Male Novice«.** Tiskarna sv. Cirila v Mariboru je začela izdajati dnevno »Male Novice«.

— **Mariborčani se uče slovenščine.** Dne 7. t. m. so otvorili v Mariboru učne tečaje za slovenščino.

— **Smrtna kosa.** V Celovcu je umrla gospa Marija Trevnova, soproga Slovenca meščanskega učitelja Fr. Trevna, stara 62 let. — V Celovcu je umrl glasbeni ravatelj Leon Dobrovoljni, star 47 let. — V Ukvah je umrla učiteljska vdova Krescencija Erlichova, stara 88 let.

— **Čemu taka izzivanja?** Od Sv. Lucije pri Piranu pišejo: V petek, na Vseh svetnikov dan, je prišel med mašo v naši cerkvi učitelj z italijanske šole in je snel z zida podobo sv. Cirila in Metoda, jo odnesel iz cerkve in jo vrget ob zid in razbil. Čemu taka izzivanja? Naši italijanski sodeželani nam morajo priznati, da se v teh težkih časih naše ljudstvo vede trezno in taktno in da se izogiblje vsemu, kar bi se moglo dotakniti njihove občutljivosti. Smeli bi torej pričakovati enakega postopanja na drugi strani. Želeli je, da bi merodajni činitelji na italijanski strani dali primernega pouka takim vročkrvnim.

— **Istrska prisega.** Ustanovna skupščina mestnega odbora Nar. Vjeća za mesto Pulj in okraj se je vršila ob navzočnosti 3000 ljudi, ki jim je bila po izvolitvi odbora prečitana nastopna prisega: »Zaklinjamo se pred Bogom vsega mogočnim in pravičnim, da bomo verni sinovi majke Jugoslavije. Naj bo proklet spomin na nas, ako te kdaj pozablino, demovina naša! Naj usahne naša desnica, ako kdaj dvignemo roko na svojega brata! Naše kosti naj ne dobe miru v grobu in naj se raztresejo kakor plevel, ako prekršimo edinstvo Slovencev, Hrvatov in Srbov! Prokletstvo potomcev naj bo molitev za onega, ki ne ljubi svobode svojega naroda! Polje naj mu ne rodi, morje naj ga pogoltne, hribi naj se zvale na njega, ki bi te izdal, naša Jugoslavija! Verni

ti hočemo biti do zadnje kaplje krvi, naša Jugoslavija! Svečano obljublamo, da se bomo v vsem pokorili našemu Narodnemu Vjeću v Zagrebu, odnosno kot njegovemu zastopniku mestnemu odboru v Pulju, ki si ga je narod izbral za svojo vrhovno oblast. Tako nam pomagaj Bog-osvetnik!« Navzoči so prisegli to prisego z velikanskim navdušenjem in globoko ginjenji.

Srednješolske vesti.

Druga državna gimnazija v Ljubljani. Narodna vlada SHS v Ljubljani je sklenila, da se 11. državna gimnazija v Ljubljani izpremeni v realno gimnazijo.

Z ljubljanske realke. Profesor dr. Henrik Svoboda, okrajni šolski nadzornik za nemške šole v Ljubljani in urednik lista »Laibacher Schulzeitung«, je suspendiran od vodstva. Začasno vodstvo je prevzel Josip Mazi, profesor istega zavoda.

Slovenski profesorji so izpregovorili odločno besedo. Dne 11. t. m. je imelo Društvo slovenskih profesorjev izredni občni zbor, kjer so člani razpravljali o reformi srednješolskih zavodov na slovenskem ozemlju, in sicer za prehodno dobo, ki bo trajala približno tekoče šolsko leto. — Vršila se je vsestransko temeljita razprava. Na podlagi natančnega statističnega materiala je sklenil občni zbor priporočiti vladi SHS v Ljubljani, da takoj opusti ponemčevalnice, ki so: nemške gimnazije v Ljubljani, Kočevju, Ptuj, Gorici, Pulju in Trstu, nemški realke v Pulju in Trstu ter žensko učiteljske v Mariboru. V slovenske zavode naj se takoj izpremeni: gimnazija v Celju, realke v Ljubljani in Gorici ter moško učiteljske v Mariboru. Nemške paralele naj se ustanove le tedaj, če se oglasi zanje gotovo število dijakov, ki ne znajo slovenskega jezika. Na gimnazijah, oziroma realkah v Mariboru, Celovcu in Beljaku je poleg slovenskih temeljnih razredov napraviti nemške paralele. — Posebno važna je resolucija, ki jo je sprejel občni zbor in ki zahteva od vlade, naj takoj odstrani z vodilnih mest tudi vse one osebe, ki so se v avstrijskih službah vedle prehlapčevstva in se kompromitirale. (Deželna šolska nadzornika dr. Bezjak in dr. Opeka.) Zahteva je ista, kakor so jo izrekli ljudskošolski učitelji v svoji spomenici: Z odpravo dosedanjega sistema morajo pasti tudi osebe — nosilke tega sistema! Teh skupnih zahtev vsega slovenskega učiteljskega stanu narodna vlada ne bo mogla prezreti! — Soglasno sprejete resolucije je izročil poverjeniku za nauk in bogočastje dr. Vrstošku društveni predsednik prof. dr. Zmavač.

Pričetek pouka na ljubljanskih srednjih šolah. Ravnateljstva obeh gimnazij, realke in dekliškega liceja v Ljubljani naznanjajo, da se zopet prične redni pouk na teh zavodih v ponedeljek, dne 18. t. m.

Književnost.

»Zvonček« objavlja v svoji 11. letošnji številki to lepo vsebino: 1. Fr. Rojec: Mati in dete. Pesem. — 2. Janko Leban: Izgubljeni teliček. Povest. — 3. Tone Kosem: »Ti, jaz vem pa za ptice...« Povest. — 4. Fr. Rojec: Skoz tuje mesto... Pesem. — 5. Poslednja pot. Podoba. — 6. Fran. Košir: Mimodražev Jurče. Narodna pravljica. — 7. Janko Leban: Poredni Joško. Pesem. — 8. Ivanka Debevčeva-Kocijanova: V nočnem hladu. Pesem. — 9. Albert Š.: Pismo. Pesem. — 10. Josip Vandro: Kekec na hudi poti. Planinska pripovedka s podobo. — 11. Hinko Medič: Poljsko cvetje. Povest. — 12. Zadnje poročilo. Podoba. — 13. Cvetinomiški: Vihar. Basen. — 14. Pouk in zabava. — 15. Ktiček gospoda Doro-poljskega. — Z letom 1919. — torej z

»Zvončkovim« dvajsetim letnikom — je listu naročnina za vse leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2 K 50 v. Zato pa dobi »Zvonček« popolnoma novo opremo, ki jo je za naš list narisal v umetniški popolnosti tov. Dragotin Humek. Naznajte še ta mesec po dopisnicah podpisu nemu upravništvu imena novih naročnikov, da bomo mogli prvo številko dvajsetega letnika natisniti v zadostnem številu! — Upravništvo »Zvončka«, Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6/1.

Zadnje vesti.

ENKETA O ŠOLSKI UPRAVI NARODNEGA SVETA.

Danes popoldne je zborovala v srebrni dvorani hotela »Union« enketa o šolski upravi, ki jo je sklical Narodni Svet v Ljubljani.

ZANIMANJE JAVNOSTI ZA PREOSNOVO ŠOLSTVA.

Splošno zanimanje za preosnovo šolstva v Jugoslaviji je prodrlo že v najširše kroge. Vsa javnost pričakuje, da poklicani faktorji storé sklepe, ki bodo odločilne važnosti za kulturni razvoj našega naroda. Seveda se dotikajo ta vprašanja tudi osebnih zadev, ki jih je treba nemudoma urediti tako, da bodo služile le pospeševanju našega šolstva.

MESČANSKE SOLE.

Ljubljanske osemrazredne dekliške, oziroma deske ljudske sole se preosnujejo po oarebi mestnega šolskega sveta v petrazredne ljudske in trirazredne meščanske sole. Enaka preuredba je namenjena dekliški osemrazrednici v Idriji.

JUGOSLOVANSKE KONFERENCE V ZENEVI. — SKUPNO MINISTRIŠTVO ZA VSO DRŽAVO OD SOCE DO VAR-DARJA. — TO MINISTRIŠTVO SKLIČE KONSITUANTO.

Posebni dopisnik lista »Neue Züricher Zeitung« brzojavlja o jugoslovanskih konferencah v Zenevi v svojem listu to-le:

Zjutraj dne 6. novembra so se pričele v hotelu »National« jugoslovanske konference, katerih se udeležujejo: kot odposlanci Narodnega Vjeća v Zagrebu dr. Anton Korosec, dr. Meiko Cingrija in dr. Gregor Zerjav, za srbsko vlado ministriški predsednik Nikola Pašić z dvema zaupnikoma, kot zastopniki srbske opozicije bivši ministri Drašković, Marinković in Trifković in končno trije člani jugoslovanskega odbora v Londonu in Parizu dr. Ante Trumbić, dr. Gustav Gregorin in Vasiljevič. Po dvodnevni posvetovalni in pogajalni se je doseglo v vseh vprašanih popolno soglasje. Tretji dan se je konferenca bavila samo še z redakcijo končne resolucije. V tej resoluciji se naglašja:

V imenu srbske vlade jemlje ministriški predsednik Pašić odobruje na znanje izjavo treh članov zagrebskega Narodnega vjeća, ki prosijo, naj se prizna:

1. Narodno vijeće kot najvišja avtoriteta organizirane srbo-hrvatsko-slovenske države, osnovane na razvalinah bivše habsburške monarhije; 2. jugoslovanska vojska na suhem in na morju kot vojskujoča in zavezniška armada in flotilja; 3. dr. Ante Trumbić, predsednik jugoslovanskega odbora v Londonu, kot oficijalni zastopnik zagrebskega Narodnega Vjeća pri aliranih vladah, in sicer vse dotlej, dokler ne bo osnovan zajedniški organ, ki naj zastopa Srbijo in v Zagrebu konstituirano državo.

Ministrski predsednik Pašić je izrazil svojo pripravljenost, da o teh željah uradno obvesti zavezniške vlade in pri njih tudi podpira te želje.

Soglasno je konferenca sklenila, da se naj osnuje zajedniško ministristvo je-

dinstvene države, obsegajoče ves teritorij od Soce do varadarja. Nadalje zaključuje konferenca, da oaslej ne obstojajo nobene politične in tudi ne carinske meje na celim ozemlju, kjer prebivajo Srbi, Hrvati in Slovenci. vlade in upravne oblasti, ki imajo sedaj upravo v teh pokrajinah, ostanejo zacasno na svojih mestih.

Zajedniško ministristvo, ki bo štelu okrog 12 članov, bo zamenjalo tako dadasnjjo vlado v Beogradu in Zagrebu, kakor tudi zunanje zastopstvo dr. Trumbića. V tem zajedniškem ministristvu bo imel eden izmed državnih tajnikov nalog, pripraviti vse potrebno za sklicanje konstituantne. Le-ta bo za vsa tri plemena izpregovorila končno besedo in tudi stvorila končno veljavne in obvezne zaključke. V jugoslovanskih krogih vlada velika zadovoljnost o ugodnem uspehu konferenc.

Prihodnja številka »Učiteljskega Tovariša« izide dne 29. nov. 1918.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Radivoj Korene. Last in založba »Zaveze jugoslovanskega učiteljstva«. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Poslano.

Ker se mi zaradi preobilice poslov povodom selitve iz Loke pod Zusmom, jako otežene po vojnih in vremenskih razmerah, ni bilo mogoče osebno posloviti od vseh mi ljubih tovarisev in tovarišic sosednih šol in šmarskega okraja sploh, storim to tem potom s prošnjo, da biogovolijo še sprejeti moj tovariški pozdrav, spremljan s posebnimi čuvstvi, ker sem zapustil istočasno kraj mnogoletnih muk in staro državo ter se preselil ob porodu Jugoslavije na svoje novo mesto v Trbo-nje. Zdravstvujte!

Upam, da mi nihče ne zameri, ako še pri tej priliki potrkam na vest starih svojih nemškutarskih sovragov, ki so me trpinčili celih 20 let ter naposled dosegli z nado na šulvereinsko šolo razpust Loške šole in z njim šele moje premeščenje.

No, »wir deutsche Herren«, vam bo li sedaj tudi v popolnoma slovenski občini še nemška šola tako dragocena kot zenica v očesu?!

Upam, da izgubite Vi in oni, ki so vam stali »kot vrli narodnjaki« pri Vašem, šoli pogubnem delu ob strani, za vedno vaje, kar bo le v prospeh šoli — najdražjemu zakladu mlade države!

Trbo-nje, dne 4. nov. 1918,

Franč Rošker, nadučitelj.

Naš denarni zavod.

Gesto: Kar plodonošno naložim,

v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 31. okt. 1918 K 144.551-68.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 12. do 12. ure popoldne.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča sl. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

reg. zadr. z omejeno zavezo ————— Frančiškanska ulica šte. 6

se priporoča slavnim kraj. šolskim svetom in cenj. učiteljstvu v naročilo vseh uradnih šolskih tiskovin po najnovejših vzorcih. V zalogi ima vsakovrstne napise na lepenki, razne mladinske spise, vse poštne tiskovine za šol uporabo itd. — Priporoča se v natisk uradnih kuvert in pisemskega papirja z napisom in sploh vseh v šol. stroko spadajočih tiskovin. — V zalogi vedno: K. Wider, »MOJE PRVO BERILO«.

mestne uprave ima v rokah slovenski odvetnik dr. Ljudevit Štikar. — Ko je leta 1903. naša Zaveza ob svoji 15. glavni skupščini zborovala v Brežicah, so nas stražili orožniki in na nas prežali dedekti vi. To se poslej nikoli več ne zgodi!

— **Protest staršev.** V imenu mater nam piše iz Siške slovenska žena: »V lastni hiši hočemo sami gospodariti! Me nočemo, da bi naše otroke vzgajala nemčurska nadučiteljica! Ni še dolgo na šišenski šoli, a njenega nemčurstva smo že sili. Kadar smo se prišle pobrigat za svoje otroke, ni je bilo prijazne besede. Hočemo imeti blagočutečo, narodno učiteljico! — Učiteljstvo je že reklo v svoji spomenici: »Z odpravo dosedanjega sistema morajo pasti tudi osebe — nosilke tega sistema!« — Ali smo govorili gluhim ušesom?

— **Za sedanji čas sloge!** Pod naslovom »Orlovskim odsekom!« piše sinočnji »Slovenec«: Ali sejavce opazuje od strani sovražnik. Gleda na Kreka, kako je sejal čisto zrnje, zre na škofa, kako seje Kristovo pšenico, motri vse plemenite duhovne, kršč. učitelje, poštene pisatelje, kako nameravajo v srca vsaditi misli zdravega žita. Pripravljeno ima ob sebi polno ljulike. Zlobno se mu zrcali na obrazu, da bo poseje med vsa dobra semena in nebeško pšenico. Za njim stoje skaženi elementi iz vseh stanov, da pomagajo razmetati ljuliko in skaziti plemenitim sejalcem njihovo delo...

— **Iz Trnovskega pri Ilirski Bistrici** nam poročajo: V zavodu šolskih sester De Notre Dame je umrla učiteljica šolska sestra Dragotina Korenčanova, stara 25 let. Podlegla je španski bolezni. Blag ji spomin!

— **Na ženskem učiteljskem v Mariboru** so začeli z današnjim dnem pouk v polnem obsegu.

— **»Male Novice«.** Tiskarna sv. Cirila v Mariboru je začela izdajati dnevno »Male Novice«.

— **Mariborčani se uče slovenščine.** Dne 7. t. m. so otvorili v Mariboru učne tečaje za slovenščino.

— **Smrtna kosa.** V Celovcu je umrla gospa Marija Trevnova, soproga Slovenca meščanskega učitelja Fr. Trevna, stara 62 let. — V Celovcu je umrl glasbeni ravatelj Leon Dobrovoljni, star 47 let. — V Ukvah je umrla učiteljska vdova Krescencija Erlichova, stara 88 let.

— **Čemu taka izzivanja?** Od Sv. Lucije pri Piranu pišejo: V petek, na Vseh svetnikov dan, je prišel med mašo v naši cerkvi učitelj z italijanske šole in je snel z zida podobo sv. Cirila in Metoda, jo odnesel iz cerkve in jo vrget ob zid in razbil. Čemu taka izzivanja? Naši italijanski sodeželani nam morajo priznati, da se v teh težkih časih naše ljudstvo vede trezno in taktno in da se izogiblje vsemu, kar bi se moglo dotakniti njihove občutljivosti. Smeli bi torej pričakovati enakega postopanja na drugi strani. Želeti je, da bi merodajni činitelji na italijanski strani dali primernega pouka takim vročevrtnem.

— **Istrska prisega.** Ustanovna skupščina mestnega odbora Nar. Vjeća za mesto Pulj in okraj se je vršila ob navzočnosti 3000 ljudi, ki jim je bila po izvolitvi odbora prečitana nastopna prisega: »Zaklinjamo se pred Bogom vsega mogočnim in pravičnim, da bomo verni sinovi majke Jugoslavije. Naj bo proklet spomin na nas, ako te kdaj pozablino, demovina naša! Naj usahne naša desnica, ako kdaj dvignemo roko na svojega brata! Naše kosti naj ne dobe miru v grobu in naj se raztresejo kakor plevel, ako prekršimo edinstvo Slovencev, Hrvatov in Srbov! Prokletstvo potomcev naj bo molitev za onega, ki ne ljubi svobode svojega naroda! Polje naj mu ne rodi, morje naj ga pogoltne, hribi naj se zvale na njega, ki bi te izdal, naša Jugoslavija! Verni

ti hočemo biti do zadnje kaplje krvi, naša Jugoslavija! Svečano obljublamo, da se bomo v vsem pokorili našemu Narodnemu Vjeću v Zagrebu, odnosno kot njegovemu zastopniku mestnemu odboru v Pulju, ki si ga je narod izbral za svojo vrhovno oblast. Tako nam pomagaj Bog-osvetnik!« Navzoči so prisegli to prisego z velikanskim navdušenjem in globoko ginjenji.

Srednješolske vesti.

Druga državna gimnazija v Ljubljani. Narodna vlada SHS v Ljubljani je sklenila, da se 11. državna gimnazija v Ljubljani izpremeni v realno gimnazijo.

Z ljubljanske realke. Profesor dr. Henrik Svoboda, okrajni šolski nadzornik za nemške šole v Ljubljani in urednik lista »Laibacher Schulzeitung«, je suspendiran od vodstva. Začasno vodstvo je prevzel Josip Mazzi, profesor istega zavoda.

Slovenski profesorji so izpregovorili odločno besedo. Dne 11. t. m. je imelo Društvo slovenskih profesorjev izredni občni zbor, kjer so člani razpravljali o reformi srednješolskih zavodov na slovenskem ozemlju, in sicer za prehodno dobo, ki bo trajala približno tekoče šolsko leto. — Vršila se je vsestransko temeljita razprava. Na podlagi natančnega statističnega materiala je sklenil občni zbor priporočiti vladi SHS v Ljubljani, da takoj opusti ponemčevalnice, ki so: nemške gimnazije v Ljubljani, Kočevju, Ptuj, Gorici, Pulju in Trstu, nemški realke v Pulju in Trstu ter žensko učiteljske v Mariboru. V slovenske zavode naj se takoj izpremeni: gimnazija v Celju, realke v Ljubljani in Gorici ter moško učiteljske v Mariboru. Nemške paralele naj se ustanove le tedaj, če se oglasi zanje gotovo število dijakov, ki ne znajo slovenskega jezika. Na gimnazijah, oziroma realkah v Mariboru, Celovcu in Beljaku je poleg slovenskih temeljnih razredov napraviti nemške paralele. — Posebno važna je resolucija, ki jo je sprejel občni zbor in ki zahteva od vlade, naj takoj odstrani z vodilnih mest tudi vse one osebe, ki so se v avstrijskih službah vedle prehlapčevstva in se kompromitirale. (Deželna šolska nadzornika dr. Bezjak in dr. Opeka.) Zahteva je ista, kakor so jo izrekli ljudskošolski učitelji v svoji spomenici: Z odpravo dosedanjega sistema morajo pasti tudi osebe — nosilke tega sistema! Teh skupnih zahtev vsega slovenskega učiteljskega stanu narodna vlada ne bo mogla prezreti! — Soglasno sprejete resolucije je izročil poverjeniku za nauk in bogočastje dr. Vrstošku društveni predsednik prof. dr. Zmazec.

Pričetek pouka na ljubljanskih srednjih šolah. Ravnanstva obeh gimnazij, realke in dekliškega liceja v Ljubljani naznanjajo, da se zopet prične redni pouk na teh zavodih v ponedeljek, dne 18. t. m.

Književnost.

»Zvonček« objavlja v svoji 11. letošnji številki to lepo vsebino: 1. Fr. Rojec: Mati in dete. Pesem. — 2. Janko Leban: Izgubljeni teliček. Povest. — 3. Tone Kosem: »Ti, jaz vem pa za ptice...« Povest. — 4. Fr. Rojec: Skoz tuje mesto... Pesem. — 5. Poslednja pot. Podoba. — 6. Fran. Košir: Mimodražev Jurče. Narodna pravljica. — 7. Janko Leban: Poredni Joško. Pesem. — 8. Ivanka Debevčeva-Kocijanova: V nočnem hladu. Pesem. — 9. Albert Š.: Pismo. Pesem. — 10. Josip Vandro: Kekec na hudi poti. Planinska pripovedka s podobo. — 11. Hinko Medič: Poljsko cvetje. Povest. — 12. Zadnje poročilo. Podoba. — 13. Cvetinomiški: Vihar. Basen. — 14. Pouk in zabava. — 15. Ktiček gospoda Doro-poljskega. — Z letom 1919. — torej z

»Zvončkovim« dvajsetim letnikom — je listu naročnina za vse leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2 K 50 v. Zato pa dobi »Zvonček« popolnoma novo opremo, ki jo je za naš list narisal v umetniški popolnosti tov. Dragotin Humek. Naznajte še ta mesec po dopisnicah podpisu nemu upravništvu imena novih naročnikov, da bomo mogli prvo številko dvajsetega letnika natisniti v zadostnem številu! — Upravništvo »Zvončka«, Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6/1.

Zadnje vesti.

ENKETA O ŠOLSKI UPRAVI NARODNEGA SVETA.

Danes popoldne je zborovala v srebrni dvorani hotela »Union« enketa o šolski upravi, ki jo je sklical Narodni Svet v Ljubljani.

ZANIMANJE JAVNOSTI ZA PREOSNOVO ŠOLSTVA.

Splošno zanimanje za preosnovo šolstva v Jugoslaviji je prodrlo že v najširše kroge. Vsa javnost pričakuje, da poklicani faktorji storé sklepe, ki bodo odločilne važnosti za kulturni razvoj našega naroda. Seveda se dotikajo ta vprašanja tudi osebnih zadev, ki jih je treba nemudoma urediti tako, da bodo služile le pospeševanju našega šolstva.

MESČANSKE SOLE.

Ljubljanske osemrazredne dekliške, oziroma deske ljudske sole se preosnujejo po oarebi mestnega šolskega sveta v petrazredne ljudske in trirazredne meščanske sole. Enaka preuredba je namenjena dekliški osemrazrednici v Idriji.

JUGOSLOVANSKE KONFERENCE V ZENEVI. — SKUPNO MINISTRIŠTVO ZA VSO DRŽAVO OD SOCE DO VAR-DARJA. — TO MINISTRIŠTVO SKLIČE KONSITUANTO.

Posebni dopisnik lista »Neue Züricher Zeitung« brzojavlja o jugoslovanskih konferencah v Zenevi v svojem listu to-le:

Zjutraj dne 6. novembra so se pričele v hotelu »National« jugoslovanske konference, katerih se udeležujejo: kot odposlanci Narodnega Vjeća v Zagrebu dr. Anton Korosec, dr. Meiko Cingrija in dr. Gregor Zerjav, za srbsko vlado ministriški predsednik Nikola Pašić z dvema zaupnikoma, kot zastopniki srbske opozicije bivši ministri Drašković, Marinković in Trifković in končno trije člani jugoslovanskega odbora v Londonu in Parizu dr. Ante Trumbić, dr. Gustav Gregorin in Vasiljevič. Po dvodnevni posvetovalni in pogajalni se je doseglo v vseh vprašanih popolno soglasje. Tretji dan se je konferenca bavila samo še z redakcijo končne resolucije. V tej resoluciji se naglašja:

V imenu srbske vlade jemlje ministriški predsednik Pašić odobruje na znanje izjavo treh članov zagrebskega Narodnega vjeća, ki prosijo, naj se prizna:

1. Narodno vijeće kot najvišja avtoriteta organizirane srbo-hrvatsko-slovenske države, osnovane na razvalinah bivše habsburške monarhije; 2. jugoslovanska vojska na suhem in na morju kot vojskujoča in zavezniška armada in flotilja; 3. dr. Ante Trumbić, predsednik jugoslovanskega odbora v Londonu, kot oficijalni zastopnik zagrebskega Narodnega Vjeća pri alijiranih vladah, in sicer vse dotlej, dokler ne bo osnovan zajedniški organ, ki naj zastopa Srbijo in v Zagrebu konstituirano državo.

Ministrski predsednik Pašić je izrazil svojo pripravljenost, da o teh željah uradno obvesti zavezniške vlade in pri njih tudi podpira te želje.

Soglasno je konferenca sklenila, da se naj osnuje zajedniško ministristvo je-

dinstvene države, obsegajoče ves teritorij od Soce do varadarja. Nadalje zaključuje konferenca, da oaslej ne obstojajo nobene politične in tudi ne carinske meje na celim ozemlju, kjer prebivajo Srbi, Hrvati in Slovenci. vlade in upravne oblasti, ki imajo sedaj upravo v teh pokrajinah, ostanejo zacasno na svojih mestih.

Zajedniško ministristvo, ki bo štelokrog 12 članov, bo zamenjalo tako dadasnjjo vlado v Belgradu in Zagrebu, kakor tudi zunanje zastopstvo dr. Trumbića. V tem zajedniškem ministristvu bo imel eden izmed državnih tajnikov nalog, pripraviti vse potrebno za sklicanje konstituantne. Le-ta bo za vsa tri plemena izpregovorila končno besedo in tudi stvorila končno veljavne in obvezne zaključke. V jugoslovanskih krogih vlada velika zadovoljnost o ugodnem uspehu konferenc.

Prihodnja številka »Učiteljskega Tovariša« izide dne 29. nov. 1918.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Radivoj Korene. Last in založba »Zaveze jugoslovanskega učiteljstva«. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Poslano.

Ker se mi zaradi preobilice poslov povodom selitve iz Loke pod Zusmom, jako otežene po vojnih in vremenskih razmerah, ni bilo mogoče osebno posloviti od vseh mi ljubih tovarisev in tovarišic sosednih šol in šmarskega okraja sploh, storim to tem potom s prošnjo, da biogovolijo še sprejeti moj tovariški pozdrav, spremljan s posebnimi čuvstvi, ker sem zapustil istočasno kraj mnogoletnih muk in staro državo ter se preselil ob porodu Jugoslavije na svoje novo mesto v Trbo-nje. Zdravstvujte!

Upam, da mi nihče ne zameri, ako še pri tej priliki potrkam na vest starih svojih nemškutarskih sovragov, ki so me trpinčili celih 20 let ter naposled dosegli z nado na šulvereinsko šolo razpust Loške šole in z njim šele moje premeščenje.

No, »wir deutsche Herren«, vam bo li sedaj tudi v popolnoma slovenski občini še nemška šola tako dragocena kot zenica v očesu?!

Upam, da izgubite Vi in oni, ki so vam stali »kot vrli narodnjaki« pri Vašem, šoli pogubnem delu ob strani, za vedno vaje, kar bo le v prospeh šoli — najdražjemu zakladu mlade države!

Trbo-nje, dne 4. nov. 1918,

Franč Rošker, nadučitelj.

Naš denarni zavod.

Gesto: Kar plodonošno naložim,

v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom. Promet do 31. okt. 1918 K 144.551-68.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 12. do 12. ure popoldne.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča sl. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

reg. zadr. z omejeno zavezo ————— Frančiškanska ulica šte. 6

se priporoča slavnim kraj. šolskim svetom in cenj. učiteljstvu v naročilo vseh uradnih šolskih tiskovin po najnovejših vzorcih. V zalogi ima vsakovrstne napise na lepenki, razne mladinske spise, vse poštne tiskovine za šol uporabo itd. — Priporoča se v natisk uradnih kuvert in pisemskega papirja z napisom in sploh vseh v šol. stroko spadajočih tiskovin. V zalogi vedno: K. Wider, »MOJE PRVO BERILO«.

mestne uprave ima v rokah slovenski odvetnik dr. Ljudevit Štikar. — Ko je leta 1903. naša Zaveza ob svoji 15. glavni skupščini zborovala v Brežicah, so nas stražili orožniki in na nas prežali dedekti vi. To se poslej nikoli več ne zgodi!

— **Protest staršev.** V imenu mater nam piše iz Siške slovenska žena: »V lastni hiši hočemo sami gospodariti! Me nočemo, da bi naše otroke vzgajala nemčurska nadučiteljica! Ni še dolgo na šišenski šoli, a njenega nemčurstva smo že sili. Kadar smo se prišle pobrigat za svoje otroke, ni je bilo prijazne besede. Hočemo imeti blagočutečo, narodno učiteljico! — Učiteljstvo je že reklo v svoji spomenici: »Z odpravo dosedanjega sistema morajo pasti tudi osebe — nosilke tega sistema!« — Ali smo govorili gluhim ušesom?

— **Za sedanji čas sloge!** Pod naslovom »Orlovskim odsekom!« piše sinočnji »Slovenec«: Ali sejavce opazuje od strani sovražnik. Gleda na Kreka, kako je sejal čisto zrnje, zre na škofa, kako seje Kristovo pšenico, motri vse plemenite duhovne, kršč. učitelje, poštene pisatelje, kako nameravajo v srca vsaditi misli zdravega žita. Pripravljeno ima ob sebi polno ljulike. Zlobno se mu zrcali na obrazu, da bo poseje med vsa dobra semena in nebeško pšenico. Za njim stoje skaženi elementi iz vseh stanov, da pomagajo razmetati ljuliko in skaziti plemenitim sejalcem njihovo delo...

— **Iz Trnovskega pri Ilirski Bistrici** nam poročajo: V zavodu šolskih sester De Notre Dame je umrla učiteljica šolska sestra Dragotina Korenčanova, stara 25 let. Podlegla je španski bolezni. Blag ji spomin!

— **Na ženskem učiteljskem v Mariboru** so začeli z današnjim dnem pouk v polnem obsegu.

— **»Male Novice«.** Tiskarna sv. Cirila v Mariboru je začela izdajati dnevno »Male Novice«.

— **Mariborčani se uče slovenščine.** Dne 7. t. m. so otvorili v Mariboru učne tečaje za slovenščino.

— **Smrtna kosa.** V Celovcu je umrla gospa Marija Trevnova, soproga Slovenca meščanskega učitelja Fr. Trevna, stara 62 let. — V Celovcu je umrl glasbeni ravatelj Leon Dobrovoljni, star 47 let. — V Ukvah je umrla učiteljska vdova Krescencija Erlichova, stara 88 let.

— **Čemu taka izzivanja?** Od Sv. Lucije pri Piranu pišejo: V petek, na Vseh svetnikov dan, je prišel med mašo v naši cerkvi učitelj z italijanske šole in je snel z zida podobo sv. Cirila in Metoda, jo odnesel iz cerkve in jo vrget ob zid in razbil. Čemu taka izzivanja? Naši italijanski sodeželani nam morajo pripoznati, da se v teh težkih časih naša ljudstvo vede trezno in taktno in da se izogiblje vsemu, kar bi se moglo dotakniti njihove občutljivosti. Smeli bi torej pričakovati enakega postopanja na drugi strani. Želeti je, da bi merodajni činitelji na italijanski strani dali primernega pouka takim vročevrtnem.

— **Istrska prisega.** Ustanovna skupščina mestnega odbora Nar. Vjeća za mesto Pulj in okraj se je vršila ob navzočnosti 3000 ljudi, ki jim je bila po izvolitvi odbora prečitana nastopna prisega: »Zaklinjamo se pred Bogom vsega mogočnim in pravičnim, da bomo verni sinovi majke Jugoslavije. Naj bo proklet spomin na nas, ako te kdaj pozablino, demovina naša! Naj usahne naša desnica, ako kdaj dvignemo roko na svojega brata! Naše kosti naj ne dobe miru v grobu in naj se raztresejo kakor plevel, ako prekršimo edinstvo Slovencev, Hrvatov in Srbov! Prokletstvo potomcev naj bo molitev za onega, ki ne ljubi svobode svojega naroda! Polje naj mu ne rodi, morje naj ga pogoltne, hribi naj se zvale na njega, ki bi te izdal, naša Jugoslavija! Verni

ti hočemo biti do zadnje kaplje krvi, naša Jugoslavija! Svečano obljublamo, da se bomo v vsem pokorili našemu Narodnemu Vjeću v Zagrebu, odnosno kot njegovemu zastopniku mestnemu odboru v Pulju, ki si ga je narod izbral za svojo vrhovno oblast. Tako nam pomagaj Bog-osvetnik!« Navzoči so prisegli to prisego z velikanskim navdušenjem in globoko ginjenji.

Srednješolske vesti.

Druga državna gimnazija v Ljubljani. Narodna vlada SHS v Ljubljani je sklenila, da se 11. državna gimnazija v Ljubljani izpremeni v realno gimnazijo.

Z ljubljanske realke. Profesor dr. Henrik Svoboda, okrajni šolski nadzornik za nemške šole v Ljubljani in urednik lista »Laibacher Schulzeitung«, je suspendiran od vodstva. Začasno vodstvo je prevzel Josip Mazzi, profesor istega zavoda.

Slovenski profesorji so izpregovorili odločno besedo. Dne 11. t. m. je imelo Društvo slovenskih profesorjev izredni občni zbor, kjer so člani razpravljali o reformi srednješolskih zavodov na slovenskem ozemlju, in sicer za prehodno dobo, ki bo trajala približno tekoče šolsko leto. — Vršila se je vsestransko temeljita razprava. Na podlagi natančnega statističnega materiala je sklenil občni zbor priporočiti vladi SHS v Ljubljani, da takoj opusti ponemčevalnice, ki so: nemške gimnazije v Ljubljani, Kočevju, Ptuj, Gorici, Pulju in Trstu, nemški realke v Pulju in Trstu ter žensko učiteljske v Mariboru. V slovenske zavode naj se takoj izpreme: gimnazija v Celju, realke v Ljubljani in Gorici ter moško učiteljske v Mariboru. Nemške paralele naj se ustanove le tedaj, če se oglasi zanje gotovo število dijakov, ki ne znajo slovenskega jezika. Na gimnazijah, oziroma realkah v Mariboru, Celovcu in Beljaku je poleg slovenskih temeljnih razredov napraviti nemške paralele. — Posebno važna je resolucija, ki jo je sprejel občni zbor in ki zahteva od vlade, naj takoj odstrani z vodilnih mest tudi vse one osebe, ki so se v avstrijskih službah vedle prehlapčevstva in se kompromitirale. (Deželna šolska nadzornika dr. Bezjak in dr. Opeka.) Zahteva je ista, kakor so jo izrekli ljudskošolski učitelji v svoji spomenici: Z odpravo dosedanjega sistema morajo pasti tudi osebe — nosilke tega sistema! Teh skupnih zahtev vsega slovenskega učiteljskega stanu narodna vlada ne bo mogla prezreti! — Soglasno sprejete resolucije je izročil poverjeniku za nauk in bogočastje dr. Vrstošku društveni predsednik prof. dr. Zmazec.

Pričetek pouka na ljubljanskih srednjih šolah. Ravnateljstva obeh gimnazij, realke in dekliškega liceja v Ljubljani naznanjajo, da se zopet prične redni pouk na teh zavodih v ponedeljek, dne 18. t. m.

Književnost.

»Zvonček« objavlja v svoji 11. letošnji številki to lepo vsebino: 1. Fr. Rojec: Mati in dete. Pesem. — 2. Janko Leban: Izgubljeni teliček. Povest. — 3. Tone Kosem: »Ti, jaz vem pa za ptice...« Povest. — 4. Fr. Rojec: Skoz tuje mesto... Pesem. — 5. Poslednja pot. Podoba. — 6. Fran. Košir: Mimodražev Jurče. Narodna pravljica. — 7. Janko Leban: Poredni Joško. Pesem. — 8. Ivanka Debevčeva-Kocijanova: V nočnem hladu. Pesem. — 9. Albert Š.: Pismo. Pesem. — 10. Josip Vandro: Kekec na hudi poti. Planinska pripovedka s podobo. — 11. Hinko Medič: Poljsko cvetje. Povest. — 12. Zadnje poročilo. Podoba. — 13. Cvetinomiški: Vihar. Basen. — 14. Pouk in zabava. — 15. Kotichek gospoda Doro-poljskega. — Z letom 1919. — torej z

»Zvončkovim« dvajsetim letnikom — je listu naročnina za vse leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2 K 50 v. Zato pa dobi »Zvonček« popolnoma novo opremo, ki jo je za naš list narisal v umetniški popolnosti tov. Dragotin Humek. Naznajte še ta mesec po dopisnicah podpisu nemu upravništvu imena novih naročnikov, da bomo mogli prvo številko dvajsetega letnika natisniti v zadostnem številu! — Upravništvu »Zvončka«, Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6/1.

Zadnje vesti.

ENKETA O ŠOLSKI UPRAVI NARODNEGA SVETA.

Danes popoldne je zborovala v srebrni dvorani hotela »Union« enketa o šolski upravi, ki jo je sklical Narodni Svet v Ljubljani.

ZANIMANJE JAVNOSTI ZA PREOSNOVO ŠOLSTVA.

Splošno zanimanje za preosnovo šolstva v Jugoslaviji je prodrlo že v najširše kroge. Vsa javnost pričakuje, da poklicani faktorji storé sklepe, ki bodo odločilne važnosti za kulturni razvoj našega naroda. Seveda se dotikajo ta vprašanja tudi osebnih zadev, ki jih je treba nemudoma urediti tako, da bodo služile le pospeševanju našega šolstva.

MESČANSKE SOLE.

Ljubljanske osemrazredne dekliške, oziroma deske ljudske sole se preosnujejo po oarebi mestnega šolskega sveta v petrazredne ljudske in trirazredne meščanske sole. Enaka preuredba je namenjena dekliški osemrazrednici v Idriji.

JUGOSLOVANSKE KONFERENCE V ZENEVI. — SKUPNO MINISTRIŠTVO ZA VSO DRŽAVO OD SOCE DO VAR-DARJA. — TO MINISTRIŠTVO SKLICE KONSITUANTO.

Posebni dopisnik lista »Neue Züricher Zeitung« brzojavlja o jugoslovanskih konferencah v Zenevi v svojem listu to-le:

Zjutraj dne 6. novembra so se pričele v hotelu »National« jugoslovanske konference, katerih se udeležujejo: kot odposlanci Narodnega Vjeća v Zagrebu dr. Anton Korosec, dr. Meiko Cingrija in dr. Gregor Zerjav, za srbsko vlado ministriški predsednik Nikola Pašić z dvema zaupnikoma, kot zastopniki srbske opozicije bivši ministri Drašković, Marinković in Trifković in končno trije člani jugoslovanskega odbora v Londonu in Parizu dr. Ante Trumbić, dr. Gustav Gregorin in Vasiljevič. Po dvodnevni posvetovalni in pogajalni se je doseglo v vseh vprašanih popolno soglasje. Tretji dan se je konferenca bavila samo še z redakcijo končne resolucije. V tej resoluciji se naglašja:

V imenu srbske vlade jemlje ministriški predsednik Pašić odobruje na znanje izjavo treh članov zagrebskega Narodnega vjeća, ki prosijo, naj se prizna:

1. Narodno vijeće kot najvišja avtoriteta organizirane srbo-hrvatsko-slovenske države, osnovane na razvalinah bivše habsburške monarhije; 2. jugoslovanska vojska na suhem in na morju kot vojskujoča in zavezniška armada in flotilja; 3. dr. Ante Trumbić, predsednik jugoslovanskega odbora v Londonu, kot oficijalni zastopnik zagrebskega Narodnega Vjeća pri alijiranih vladah, in sicer vse dotlej, dokler ne bo osnovan zajedniški organ, ki naj zastopa Srbijo in v Zagrebu konstituirano državo.

Ministrski predsednik Pašić je izrazil svojo pripravljenost, da o teh željah uradno obvesti zavezniške vlade in pri njih tudi podpira te želje.

Soglasno je konferenca sklenila, da se naj osnuje zajedniško ministristvo je-

dinstvene države, obsegajoče ves teritorij od Soce do varadarja. Nadalje zaključuje konferenca, da oaslej ne obstojajo nobene politične in tudi ne carinske meje na celim ozemlju, kjer prebivajo Srbi, Hrvati in Slovenci. vlade in upravne oblasti, ki imajo sedaj upravo v teh pokrajinah, ostanejo zacasno na svojih mestih.

Zajedniško ministristvo, ki bo štelu okrog 12 članov, bo zamenjalo tako dadasnjjo vlado v Belgradu in Zagrebu, kakor tudi zunanje zastopstvo dr. Trumbića. V tem zajedniškem ministristvu bo imel eden izmed državnih tajnikov nalog, pripraviti vse potrebno za sklicanje konstituantne. Le-ta bo za vsa tri plemena izpregovorila končno besedo in tudi stvorila končno veljavne in obvezne zaključke. V jugoslovanskih krogih vlada velika zadovoljnost o ugodnem uspehu konferenc.

Prihodnja številka »Učiteljskega Tovariša« izide dne 29. nov. 1918.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Radivoj Korene. Last in založba »Zaveze jugoslovanskega učiteljstva«. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Poslano.

Ker se mi zaradi preobilice poslov povodom selitve iz Loke pod Zusmom, jako otežene po vojnih in vremenskih razmerah, ni bilo mogoče osebno posloviti od vseh mi ljubih tovarisev in tovarišic sosednih šol in šmarskega okraja sploh, storim to tem potom s prošnjo, da biogovolijo še sprejeti moj tovariški pozdrav, spremljan s posebnimi čuvstvi, ker sem zapustil istočasno kraj mnogoletnih muk in staro državo ter se preselil ob porodu Jugoslavije na svoje novo mesto v Trbo-nje. Zdravstvujte!

Upam, da mi nihče ne zameri, ako še pri tej priliki potrkam na vest starih svojih nemškutarskih sovragov, ki so me trpinčili celih 20 let ter naposled dosegli z nado na šulvereinsko šolo razpust Loške šole in z njim šele moje premeščenje.

No, »wir deutsche Herren«, vam bo li sedaj tudi v popolnoma slovenski občini še nemška šola tako dragocena kot zenica v očesu?!

Upam, da izgubite Vi in oni, ki so vam stali »kot vrli narodnjaki« pri Vašem, šoli pogubnem delu ob strani, za vedno vaje, kar bo le v prospeh šoli — najdražjemu zakladu mlade države!

Trbo-nje, dne 4. nov. 1918,

Franč Rošker, nadučitelj.

Naš denarni zavod.

Gesto: Kar plodonošno naložim,

v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 31. okt. 1918 K 144.551-68.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 12. do 1. ure popoldne.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča sl. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

reg. zadr. z omejeno zavezo ————— Frančiškanska ulica šte. 6

se priporoča slavnim kraj. šolskim svetom in cenj. učiteljstvu v naročilo vseh uradnih šolskih tiskovin po najnovejših vzorcih. V zalogi ima vsakovrstne napise na lepenki, razne mladinske spise, vse poštne tiskovine za šol uporabo itd. — Priporoča se v natisk uradnih kuvert in pisemskega papirja z napisom in sploh vseh v šol. stroko spadajočih tiskovin. V zalogi vedno: K. Wider, »MOJE PRVO BERILO«.

mestne uprave ima v rokah slovenski odvetnik dr. Ljudevit Štikar. — Ko je leta 1903. naša Zaveza ob svoji 15. glavni skupščini zborovala v Brežicah, so nas stražili orožniki in na nas prežali dedekti vi. To se poslej nikoli več ne zgodi!

— **Protest staršev.** V imenu mater nam piše iz Siške slovenska žena: »V lastni hiši hočemo sami gospodariti! Me nočemo, da bi naše otroke vzgajala nemčurška nadučiteljica! Ni še dolgo na šišenski šoli, a njenega nemčurstva smo že sili. Kadar smo se prišli pobrigati za svoje otroke, ni je bilo prijazne besede. Hočemo imeti blagočutečo, narodno učiteljico!« — Učiteljstvo je že reklo v svoji spomenici: »Z odpravo dosedanjega sistema morajo pasti tudi osebe — nosilke tega sistema!« — Ali smo govorili gluhim ušesom?

— **Za sedanjí čas sloge!** Pod naslovom »Orlovskim odsekom!« piše sinočnji »Slovenec«: Ali sejavce opazuje od strani sovražnik. Gleda na Kreka, kako je sejal čisto zrnje, zre na škofa, kako seje Kristovo pšenico, motri vse plemenite duhovne, kršč. učitelje, poštene pisatelje, kako nameravajo v srca vsaditi misli zdravega žita. Pripravljeno ima ob sebi polno ljulike. Zlobno se mu zrcali na obrazu, da bo poseje med vsa dobra semena in nebeško pšenico. Za njim stoje skaženi elementi iz vseh stanov, da pomagajo razmetati ljuliko in skaziti plemenitim sejalcem njihovo delo...

— **Iz Trnovega pri Ilirski Bistrici** nam poročajo: V zavodu šolskih sester De Notre Dame je umrla učiteljica šolska sestra Dragotina Korenčanova, stara 25 let. Podlegla je španski bolezni. Blag ji spomin!

— **Na ženskem učiteljskem v Mariboru** so začeli z današnjim dnem pouk v polnem obsegu.

— **»Male Novice«.** Tiskarna sv. Cirila v Mariboru je začela izdajati dnevno »Male Novice«.

— **Mariborčani se uče slovenščine.** Dne 7. t. m. so otvorili v Mariboru učne tečaje za slovenščino.

— **Smrtna kosa.** V Celovcu je umrla gospa Marija Trevnova, soproga Slovenca meščanskega učitelja Fr. Trevna, stara 62 let. — V Celovcu je umrl glasbeni ravatelj Leon Dobrovoljni, star 47 let. — V Ukvah je umrla učiteljska vdova Krescencija Erlichova, stara 88 let.

— **Čemu taka izzivanja?** Od Sv. Lucije pri Piranu pišejo: V petek, na Vseh svetnikov dan, je prišel med mašo v naši cerkvi učitelj z italijanske šole in je snel z zida podobo sv. Cirila in Metoda, jo odnesel iz cerkve in jo vrget ob zid in razbil. Čemu taka izzivanja? Naši italijanski sodeželani nam morajo priznati, da se v teh težkih časih naše ljudstvo vede trezno in taktno in da se izogiblje vsemu, kar bi se moglo dotakniti njihove občutljivosti. Smeli bi torej pričakovati enakega postopanja na drugi strani. Želeti je, da bi merodajni činitelji na italijanski strani dali primernega pouka takim vročevrtnem.

— **Istrska prisega.** Ustanovna skupščina mestnega odbora Nar. Vjeća za mesto Pulj in okraj se je vršila ob navzočnosti 3000 ljudi, ki jim je bila po izvolitvi odbora prečitana nastopna prisega: »Zaklinjamo se pred Bogom vsega mogočnim in pravičnim, da bomo verni sinovi majke Jugoslavije. Naj bo proklet spomin na nas, ako te kdaj pozablino, demovina naša! Naj usahne naša desnica, ako kdaj dvignemo roko na svojega brata! Naše kosti naj ne dobe miru v grobu in naj se raztresejo kakor plevel, ako prekršimo edinstvo Slovencev, Hrvatov in Srbov! Prokletstvo potomcev naj bo molitev za onega, ki ne ljubi svobode svojega naroda! Polje naj mu ne rodi, morje naj ga pogoltne, hribi naj se zvale na njega, ki bi te izdal, naša Jugoslavija! Verni

ti hočemo biti do zadnje kaplje krvi, naša Jugoslavija! Svečano obljublamo, da se bomo v vsem pokorili našemu Narodnemu Vjeću v Zagrebu, odnosno kot njegovemu zastopniku mestnemu odboru v Pulju, ki si ga je narod izbral za svojo vrhovno oblast. Tako nam pomagaj Bog-osvetnik!« Navzoči so prisegli to prisego z velikanskim navdušenjem in globoko ginjenji.

Srednješolske vesti.

Druga državna gimnazija v Ljubljani. Narodna vlada SHS v Ljubljani je sklenila, da se 11. državna gimnazija v Ljubljani izpremeni v realno gimnazijo.

Z ljubljanske realke. Profesor dr. Henrik Svoboda, okrajni šolski nadzornik za nemške šole v Ljubljani in urednik lista »Laibacher Schulzeitung«, je suspendiran od vodstva. Začasno vodstvo je prevzel Josip Mazzi, profesor istega zavoda.

Slovenski profesorji so izpregovorili odločno besedo. Dne 11. t. m. je imelo Društvo slovenskih profesorjev izredni občni zbor, kjer so člani razpravljali o reformi srednješolskih zavodov na slovenskem ozemlju, in sicer za prehodno dobo, ki bo trajala približno tekoče šolsko leto. — Vršila se je vsestransko temeljita razprava. Na podlagi natančnega statističnega materiala je sklenil občni zbor priporočiti vladi SHS v Ljubljani, da takoj opusti ponemčevalnice, ki so: nemške gimnazije v Ljubljani, Kočevju, Ptuj, Gorici, Pulju in Trstu, nemški realke v Pulju in Trstu ter žensko učiteljske v Mariboru. V slovenske zavode naj se takoj izpremeni: gimnazija v Celju, realke v Ljubljani in Gorici ter moško učiteljske v Mariboru. Nemške paralele naj se ustanove le tedaj, če se oglasi zanje gotovo število dijakov, ki ne znajo slovenskega jezika. Na gimnazijah, oziroma realkah v Mariboru, Celovcu in Beljaku je poleg slovenskih temeljnih razredov napraviti nemške paralele. — Posebno važna je resolucija, ki jo je sprejel občni zbor in ki zahteva od vlade, naj takoj odstrani z vodilnih mest tudi vse one osebe, ki so se v avstrijskih službah vedle prehlapčevstva in se kompromitirale. (Deželna šolska nadzornika dr. Bezjak in dr. Opeka.) Zahteva je ista, kakor so jo izrekli ljudskošolski učitelji v svoji spomenici: Z odpravo dosedanjega sistema morajo pasti tudi osebe — nosilke tega sistema! Teh skupnih zahtev vsega slovenskega učiteljskega stanu narodna vlada ne bo mogla prezreti! — Soglasno sprejete resolucije je izročil poverjeniku za nauk in bogočastje dr. Vrstovski društveni predsednik prof. dr. Zmazec.

Pričetek pouka na ljubljanskih srednjih šolah. Ravnateljstva obeh gimnazij, realke in dekliškega liceja v Ljubljani naznanjajo, da se zopet prične redni pouk na teh zavodih v ponedeljek, dne 18. t. m.

Književnost.

»Zvonček« objavlja v svoji 11. letošnji številki to lepo vsebino: 1. Fr. Rojec: Mati in dete. Pesem. — 2. Janko Leban: Izgubljeni teliček. Povest. — 3. Tone Kosem: »Ti, jaz vem pa za ptice...« Povest. — 4. Fr. Rojec: Skoz tuje mesto... Pesem. — 5. Poslednja pot. Podoba. — 6. Fran. Košir: Mimodražev Jurče. Narodna pravljica. — 7. Janko Leban: Poredni Joško. Pesem. — 8. Ivanka Debevčeva-Kocijanova: V nočnem hladu. Pesem. — 9. Albert Š.: Pismo. Pesem. — 10. Josip Vandro: Kekec na hudi poti. Planinska pripovedka s podobo. — 11. Hinko Medič: Poljsko cvetje. Povest. — 12. Zadnje poročilo. Podoba. — 13. Cvetinomiški: Vihar. Basen. — 14. Pouk in zabava. — 15. Ktiček gospoda Doro-poljskega. — Z letom 1919. — torej z

»Zvončkovim« dvajsetim letnikom — je listu naročnina za vse leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2 K 50 v. Zato pa dobi »Zvonček« popolnoma novo opremo, ki jo je za naš list narisal v umetniški popolnosti tov. Dragotin Humek. Naznajte še ta mesec po dopisnicah podpisu nemu upravništvu imena novih naročnikov, da bomo mogli prvo številko dvajsetega letnika natisniti v zadostnem številu! — Upravništvo »Zvončka«, Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6/1.

Zadnje vesti.

ENKETA O ŠOLSKI UPRAVI NARODNEGA SVETA.

Danes popoldne je zborovala v srebrni dvorani hotela »Union« enketa o šolski upravi, ki jo je sklical Narodni Svet v Ljubljani.

ZANIMANJE JAVNOSTI ZA PREOSNOVO ŠOLSTVA.

Splošno zanimanje za preosnovo šolstva v Jugoslaviji je prodrlo že v najširše kroge. Vsa javnost pričakuje, da poklicani faktorji storé sklepe, ki bodo odločilne važnosti za kulturni razvoj našega naroda. Seveda se dotikajo ta vprašanja tudi osebnih zadev, ki jih je treba nemudoma urediti tako, da bodo služile le pospeševanju našega šolstva.

MESČANSKE SOLE.

Ljubljanske osemrazredne dekliške, oziroma deske ljudske sole se preosnujejo po oarebi mestnega šolskega sveta v petrazredne ljudske in trirazredne meščanske sole. Enaka preuredba je namenjena dekliški osemrazrednici v Idriji.

JUGOSLOVANSKE KONFERENCE V ZENEVI. — SKUPNO MINISTRIŠTVO ZA VSO DRŽAVO OD SOCE DO VAR-DARJA. — TO MINISTRIŠTVO SKLICE KONSITUANTO.

Posebni dopisnik lista »Neue Züricher Zeitung« brzojavlja o jugoslovanskih konferencah v Zenevi v svojem listu to-le:

Zjutraj dne 6. novembra so se pričele v hotelu »National« jugoslovanske konference, katerih se udeležujejo: kot odposlanci Narodnega Vjeća v Zagrebu dr. Anton Korosec, dr. Meiko Cingrija in dr. Gregor Zerjav, za srbsko vlado ministriški predsednik Nikola Pašić z dvema zaupnikoma, kot zastopniki srbske opozicije bivši ministri Drašković, Marinković in Trifković in končno trije člani jugoslovanskega odbora v Londonu in Parizu dr. Ante Trumbić, dr. Gustav Gregorin in Vasiljevič. Po dvodnevni posvetovalni in pogajalni se je doseglo v vseh vprašanih popolno soglasje. Tretji dan se je konferenca bavila samo še z redakcijo končne resolucije. V tej resoluciji se naglašja:

V imenu srbske vlade jemlje ministriški predsednik Pašić odobruje na znanje izjavo treh članov zagrebskega Narodnega vjeća, ki prosijo, naj se prizna:

1. Narodno vijeće kot najvišja avtoriteta organizirane srbo-hrvatsko-slovenske države, osnovane na razvalinah bivše habsburške monarhije; 2. jugoslovanska vojska na suhem in na morju kot vojskujoča in zavezniška armada in flotilja; 3. dr. Ante Trumbić, predsednik jugoslovanskega odbora v Londonu, kot oficijalni zastopnik zagrebskega Narodnega Vjeća pri aliranih vladah, in sicer vse dotlej, dokler ne bo osnovan zajedniški organ, ki naj zastopa Srbijo in v Zagrebu konstituirano državo.

Ministrski predsednik Pašić je izrazil svojo pripravljenost, da o teh željah uradno obvesti zavezniške vlade in pri njih tudi podpira te želje.

Soglasno je konferenca sklenila, da se naj osnuje zajedniško ministristvo je-

dinstvene države, obsegajoče ves teritorij od Soce do varadarja. Nadalje zaključuje konferenca, da oaslej ne obstajajo nobene politične in tudi ne carinske meje na celim ozemlju, kjer prebivajo Srbi, Hrvati in Slovenci. vlade in upravne oblasti, ki imajo sedaj upravo v teh pokrajinah, ostanejo zacasno na svojih mestih.

Zajedniško ministristvo, ki bo štelokrog 12 članov, bo zamenjalo tako dadasnjjo vlado v Belgradu in Zagrebu, kakor tudi zunanje zastopstvo dr. Trumbića. V tem zajedniškem ministristvu bo imel eden izmed državnih tajnikov nalog, pripraviti vse potrebno za sklicanje konstituantne. Le-ta bo za vsa tri plemena izpregovorila končno besedo in tudi stvorila končno veljavne in obvezne zaključke. V jugoslovanskih krogih vlada velika zadovoljnost o ugodnem uspehu konferenc.

Prihodnja številka »Učiteljskega Tovariša« izide dne 29. nov. 1918.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Radivoj Korene. Last in založba »Zaveze jugoslovanskega učiteljstva«. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Poslano.

Ker se mi zaradi preobilice poslov povodom selitve iz Loke pod Zusmom, jako otezene po vojnih in vremenskih razmerah, ni bilo mogoče osebno posloviti od vseh mi ljubih tovarisev in tovarišic sosednih šol in šmarskega okraja sploh, storim to tem potom s prošnjo, da biogovolijo še sprejeti moj tovariški pozdrav, spremljan s posebnimi čuvstvi, ker sem zapustil istočasno kraj mnogoletnih muk in staro državo ter se preselil ob porodu Jugoslavije na svoje novo mesto v Trbo-nje. Zdravstvujte!

Upam, da mi nihče ne zameri, ako še pri tej priliki potrkam na vest starih svojih nemškutarskih sovragov, ki so me trpinčili celih 20 let ter naposled dosegli z nado na šulvereinsko šolo razpust Loške šole in z njim šele moje premeščenje.

No, »wir deutsche Herren«, vam bo li sedaj tudi v popolnoma slovenski občini še nemška šola tako dragocena kot zenica v očesu?!

Upam, da izgubite Vi in oni, ki so vam stali »kot vrli narodnjaki« pri Vašem, šoli pogubnem delu ob strani, za vedno vaje, kar bo le v prospeh šoli — najdražjemu zakladu mlade države!

Trbo-nje, dne 4. nov. 1918,

Franč Rošker, nadučitelj.

Naš denarni zavod.

Gesto: Kar plodonošno naložim,

v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom. Promet do 31. okt. 1918 K 144.551-68.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 12. do 12. ure popoldne.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča sl. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

reg. zadr. z omejeno zavezo ————— Frančiškanska ulica šte. 6

se priporoča slavnim kraj. šolskim svetom in cenj. učiteljstvu v naročilo vseh uradnih šolskih tiskovin po najnovejših vzorcih. V zalogi ima vsakovrstne napise na lepenki, razne mladinske spise, vse poštne tiskovine za šol uporabo itd. — Priporoča se v natisk uradnih kuvert in pisemskega papirja z napisom in sploh vseh v šol. stroko spadajočih tiskovin. — V zalogi vedno: K. Wider, »MOJE PRVO BERILO«.